

Dziś 28 stron

Dzisiejszy numer zawiera 16 stron „Głosu Polskiego”, 4 strony „Dodatku Literacko-Naukowego” i 8 stron „Dodatku ilustr.”

Nr. 173. Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem.

Łódź, Niedziela 24 Czerwca 1928 r

Rok XI

GŁOS POLSKI

DZIENNIK POLITYCZNY, SPOŁECZNY I LITERACKI.

Redakcja i Administracja, Łódź, Piotrkowska 106.

Konto czekowe w P. K. O. Nr. Nr. 61.119 i 64.730.

Cena 30 groszy

Telefony „Głosu Polskiego” — Redakcja dzienna 19-71
nocna redakcja i drukarnia od godz. 9 wiecz. 7-99
administracja i ekspedycja 1-99

OBWIESZCZENIE

w sprawie emisji 4% premjowej pożyczki inwestycyjnej w sumie 50.000.000 zł. w złocie.

Na zasadzie Rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 6 lutego 1928 roku w sprawie emisji 4 proc. premjowej pożyczki inwestycyjnej (Dz. U. R. P. Nr. 14 poz. 99) Ministerstwo Skarbu przystępuje do emisji 4 procent. pożyczki inwestycyjnej.

Obligacje 4 proc. premjowej pożyczki inwestycyjnej opiewają na 100 złotych w złocie każda. Kapitał obligacyjny po ich wylosowaniu, odsetki oraz premje płatne są w złotych według cen czystego złota na giełdzie New Yorku i przeciętnego kursu dolara na giełdzie w Warszawie.

Obligacje podzielone są na 10.000 seryj po 50 obligacji w każdej serji i podlegają umorzeniu do dnia 1 października 1927 roku drogą losowania w terminach półrocznych, przy czem każdorazowo podlega wylosowaniu 500 seryj. Pierwsze 500 seryj (od Nr. 1 do Nr. 500 włącznie) zostają zatrzymane i anulowane tytułem pierwszej raty umorzenia, przypadającej w myśl Rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 14 marca 1923 roku (Dz. U. R. P. Nr. 31 poz. 296) na dzień 15 czerwca 1928 r.

Obligacje przynoszą odsetki w wysokości czterech od sta rocznie i są wolne od podatku od kapitałów i rent. Obligacje wypuszczone będą z kuponem półrocznym Nr. 2 płatnym dnia 1 października 1928 r.

Wszystkie obligacje uczestniczą w losowaniu premij. Poczynając od dnia 1 października 1928 r. t. j. najbliższego terminu losowania, podlega rozlosowaniu:

9 premij po 200.000 zł. w zł.	15 premij po 25.000 zł. w zł.
30 premij po 50.000 zł. w zł.	670 „ „ 1.000 „ „ „
95 „ „ 10.000 „ „ „	10002 „ „ 250 „ „ „
2909 „ „ 500 „ „ „	

Razem 15.750 premij na ogólną sumę 9.250.000 zł. w zł.

Losowanie premij odbywać się będzie w dniach 1 kwietnia i 1 października każdego roku. Premje rozlosowuje się pomiędzy obligacje wchodzące w skład wylosowanych seryj, które podlegają będą w danym terminie amortyzacji, przy czem przy pierwszych 15 losowaniach na każdą serję przypada od 1 do 5 premij, w ostatnich zaś 6 losowaniach na każde 5 serje od 1 do 5 premij. Pierwsze losowanie premij odbędzie się 1 października 1928 roku.

Premje podlegają wypłacie bez żadnych potrąceń. Premje do 1.000 zł. w zł. płatne są natychmiast, premje ponad 1.000 zł. w zł. płatne są w terminie nieprzekraczającym trzech miesięcy od daty przedstawienia obligacji.

Obligacje 4 proc. premjowej pożyczki inwestycyjnej mają wszelkie prawa papierów pupilarnych i mogą być używane dla kapitałów pupilarnych, fundacyjnych, kaucyj i t. p.

Minister Skarbu:

(-) G. Czechowicz.

4% premjowa pożyczka inwestycyjna w kwocie 50.000.000 zł. w złocie została w całości objęta przez syndykat banków pod przewodnictwem

POCZTOWEJ KASY OSZCZĘDNOŚCI.

Skład syndykatu:

Pocztowa Kasa Oszczędności
Bank Gospodarstwa Krajowego
Bank Dyskontowy Warszawski
Bank Handlowy w Warszawie
Powszechny Bank Związkowy w Polsce
Bank Zachodni
Bank Związku Spółek Zarobkowych

Zapisy na obligacje powyższej pożyczki w odcinkach

po 100 zł. w złocie

wartości nominalnej, po cenie emisyjnej równej wartości nominalnej z doliczeniem wartości kuponu bieżącego, przyjmują od dnia

25 czerwca do 15 lipca b. r.

wyżej wymienione instytucje i ich oddziały, ponadto banki i instytucje finansowe, których lista zostanie ogłoszona oddzielnie, a także wszystkie urzędy pocztowe.

Zaniedbane zadanie sejmku

Rewizja i naprawa konstytucji odłożona ad calendas graecas

Podczas kampanji wyborczej wszystkie niemal partje, wystawiające kandydatury poselskie, głosiły, że główne zadanie nowego sejmku polega na rewizji i naprawie konstytucji. Tak się nawet złożyło, że wyraźny nakaz konstytucji marcowej, przewidujący tę rewizję, doskonale się zgadzał z sytuacją, stworzoną przez okres schyłkowy drugiej kadencji. Od dwóch z górą lat jest dla wszystkich widocznym, że stan faktyczny naszej maszyneryi rządowej i porządku państwowego nie odpowiada formom konstytucji marcowej, że zachodzi nagląca potrzeba pogodzenia faktu i prawa, doprowadzenia ich do jednoci. Jest to właściwie to samo zadanie ustrojowe, o którym się wciąż mówi i pisze.

Z drugiej strony prawodawcy sejmku ustawodawczego, wiedzeni jakimś trafnym przeznaczeniem przeznaczili właśnie obecnemu sejmowi tę rolę i nadali mu szczególną w tej mierze prerogatywę, zawartą w 125-ym artykule:

„Drugi sejm, wybrany na podstawie tej konstytucji, może dokonać rewizji Ustawy Konstytucyjnej własną uchwałą większością 3/5 głosujących przy obecności conajmniej połowy ustawowej liczby posłów”.

A więc nasz sejm na mocy powyższego artykułu może dokonać rewizji konstytucji nie tak znaczną większością, jak każdy inny, nadto zaś jest w danym razie uwolniony od współpracownictwa senatu.

W nowym sejmie wszystkie grupy powtórzyły hasło rewizyjne; znalazło się ono i w oświadczeniu lidera jedyńki i w przemówieniach lewicowych oraz prawicowych. Mogłoby się zdawać, że co do samej zasady panuje na tym punkcie w sejmie jednomyślność.

Atoli doświadczenie nas poucza, że często zbyt często dochodzi się u nas do takiej

właśnie jednomyślności, z której nie wypływa nic pozytywnego i która nie prowadzi do żadnych określonych wskazań, a tem mniej do kroków praktycznych. Coś podobnego widzimy i w obecnym postępowaniu grup sejmowych: wszystkie zgodziły się na to, że stoi przed nimi zadanie rewizji... niech sobie stoi choćby do końca kadencji. Narazie wszystkie one woła się zajmować sprawami bieżącymi.

A przecież wchodziły na porządek dzienny obecnego sejmku sprawy jaknajściślej związane z kwestją ustroju konstytucyjnego i kompetencji należnych władz państwowych.

Tak, była np. sprawa dekretów prezydenta, dalej sprawa uprawnień komisji, powołanej do zbadania nadużyć wyborczych i kilka innych.

Już na tle tych spraw miało się uwidatnić moralne i polityczne oblicze sejmku; miał on pokazać, za co sam siebie uważa w naszym mechanizmie państwowym i jaką rolę zamierza de facto odgrywać. Jest to warunek niezbędny, bez którego sejm nie może przystąpić do rewizji konstytucji, a nawet do czynności przygotowawczych.

Oświadczenia niektórych grup możnaby rozumieć w tym sensie, że oczekują one w da-

nym razie inicjatywy ze strony rządu i gotowe są do uchwalenia jego projektów. To wszakże nie stosuje się zapewne ani do większości posłów. Ich wyczekująca postawa po znanych oświadczeniach jest pozbawiona konsekwencji i zgola nie zrozumiała.

Optymiści mogą powiedzieć, że sejm nie chciał wejść in meritum drażliwych spraw i zadowolił się połowicznym lub gorzej niż połowicznym rozwiązaniem dlatego, iż odkłada je do tej chwili, kiedy trzeba będzie rozważyć kwestję konstytucyjną, nie w oddzielnych częściach i szczegółach, lecz

w jej całości. Nie można temu rozumowaniu odmówić pewnej logiki, lecz trudno uwierzyć, iżby to były prawdziwe motywy obecnej postawy sejmku. Sejm odsuwa od siebie „najważniejsze zadanie”, bo jest ono trudne i drażliwe. To jest prawdziwa racja.

Nie brak wprawdzie pilnych spraw bieżących, lecz były one zawsze i będą. Na jesieni sejm się zbierze ponownie, lecz i wtedy nie będzie czasu na zadanie rewizyjne, bo będzie przecież budżet i różne inne sprawy. „Najważniejsze zadanie” ośiądzie na lodzie.

Posel.

Gimnazjum Męskie (Humanistyczne)

im. Ks. Skorupki (Tow. „Oświata”) w Łodzi, ul. Ks. Skorupki 13. Telefon 2-98, (z klasami A, B, C.)

Egzaminy wstępne rozpoczną się w drugim terminie w **poniedziałek d. 25 czerwca** r. b. o godz. 9 rano.

Zapisy przyjmuje kancelarja szkolna codziennie (prócz niedziel i świąt) od godz. 8 r. do 2 po poł.

Do klasy A przyjmowani są chłopcy od lat 7, bez umiejętności czytania i pisania, czesne w tej klasie wynosi zł. 25.— miesięcznie.

Dyrektor **Wacław Davison.**

EAU
de
COLOGNE

CORYSE
PARIS

Wielki podwójny program

I. wzruszający dramat uczciwych ludzi p. t.

„**Za cześć Kobiety**”

II. dawno niewidziana ulubiona artystka

Marion Davies w dowcipnym figuralnym filmie p. t.

„**Czerwony Młyn**”

wkrótce w **Grand-Kinie.**

ZADAJCIE WSZEDZIE
ŚWIATOWEJ MARKI
PEPEGE
POLSKI PRZEMYSŁ GUMOWY I A.W. GRUDZIĄDZ.

OBUWIA
SPORTOWEGO LUDOWEGO TENISOWEGO
TANIE-TRWAŁE-ELEGANCKIE
IOPON DO ROWERÓW
CENY DETALICZNE
OBUWIE LUDOWE Z PRZYŚZYWANĄ PODESZWĄ N°35-41 — 5.40.
OBUWIE SPORTOWE Z PRZYKLEJONĄ PODESZWĄ N°35-41 — 6.50.

Kamienie żółciowe

najskuteczniej leczy powszechnie znana

Gliceryna „SARG”

która po dłuższym braku na rynku znów nadeszła. Do nabycia we wszystkich aptekach i składach aptecznych.

Dywany
reperuje Tkalinia Sztuczna.
Piotrkowska 92.

Teatr
lit. art.

GONG

w ogrodzie

Cegielniana

Nr. 16.

pod dyrekcją

Walerego Jastrzębca

Dziś i dni następnych!

wielka aktualno-satyryczna rewja Władysława Polaka

o p. t. o

Rakieta na Księżyc

u udziałem całego zespołu z gościnnymi występami

pieśniarki
artystki scen
paryskich

Janiny Madziarówny,
Jadwigi Hryniewieckiej

art. teatru
„Qui pro quo”
i ulubienca
Łodzi

Heleny Buczyńskiej
Czesława Skoniecznego

Codziennie dwa przedstawienia o g. 8 i 10. ♦ W niedzielę trzy przedstawienia: o g. 6, 8 i 10.

Baczność! HELENÓW Baczność! Dziś Wielka Rewja Sportowa

Połączona z konkursem siedmiu orkiestr wojskowych.

Madalena znowu u gen. Nobile O Amundsenie brak wiadomości

RZYM, 23 czerwca. (A. W.) — Nadeszła tutaj ze statku „Cita de Milano” oficjalna depeza, w której powiadziane jest, że major Madalena, który już poraz trzeci unosił się nad krą gen. Nobile, w towarzystwie pilota Pinzo, pilota jącego inny aparat, zrzucił ponownie transport żywności, odzieży i broni na krę.

Lotnik Pinzo usiłował kilkakrotnie lądować przy obozowisku generała Nobile, jednak wobec ziego stanu lodu wysiłki te okazały się bezskuteczne. Pinzo odnalazł jednak w pobliżu obozowiska wysepkę, oddaloną o 13 minut lotu od kry, wobec czego podczas swego ostatniego przelotu nad obozowiskiem, zrzucił dwie łodzie pneumatyczne, które umożliwią ekspedycji gen. Nobile przedostanie się do wyspy, na której start i lądowanie są możliwe.

OSLO 23 (PAT) Lotnicy szwedcy, którzy wylecieli z wyspy Amsterdamskiej, celem odszukania Amundseny donoszą, że nie napotkali żadnych śladów zaginionych.

W całej Norwegii panuje wiel-

kie zaniepokojenie o losy Amundseny.

OSLO (ATE) 23.6. Samoloty zgromadzone na Szpicbergu mają obecnie podwójne zadanie do spełnienia: jedne z nich podejmują loty wywiadowcze dla odszukania Amundseny i samolotu francuskiego, którym udał się on w podróż — inne starają się dotrzeć do generała Nobile i opuścić się na wodę możliwie blisko do jego obozu.

Jak dotąd ani jedno, ani drugie się nie udało. Na Szpicbergu pokładają wielką nadzieję w sowieckim łamaczu lodów „Krasin”. Tymczasem stan pogody pogarsza się. Od wschodu sygnalizują zbliżanie się wielkiego cyklonu, który już niedługo dosięgnie wybrzeży Szpicbergu. Utrudni to w znacznym stopniu poszukiwania a nawet może mieć śmiertelne następstwa dla rozbitków.

MEDJOLAN 24 (PAT). O drugim skutecznym locie lotnika Madaleny i Penzo do gen. Nobile podaje „Corriere della Serra” następujące szczegóły:

Madalena i Penzo opuścili na swoich samolotach Kingsbay o g. 9.30, zabierając ze sobą 1700 lit-

ów benzyny oraz materiał przygotowany do zrzucenia. Między in. 2 łodzie pneumatyczne najnowszego typu.

Z wyspy Foyn przebyli lotnicy drogę do obozu Nobilego w ciągu 13 minut. Udało im się cały materiał zrzucić.

Po godzinnym lądowaniu nad obozem lotnicy zawrócili z powrotem do Kingsbay. Są oni zdania, że można będzie dotrzeć do obozu gen. Nobilego tylko przy pomocy łamacza lodów.

Możliwym także jest, że Nobile i jego towarzysze na łożniach, które otrzymali, przeniosą się na wyspę Foyn, skąd będzie można ich dalej przetransportować.

Sytuacja gospodarcza Polski jest daleko lepszą, niż wielu Polaków uważa Znamienne oświadczenie p. Harrisona

Warsz. koresp. „Głosu Polskiego” (St. Gr.) telefonuje:

Wicegubernator Banku Federalnego w Nowym Jorku p. Harrison, który onegdaj opuścił Warszawę, w toku rozmów z przedstawicielami sfer gospodarczych w Warszawie, oświadczył, że uważa sytuację finansową i gospodarczą Polski za bardzo pomyślną a co ważniejsze uważa ją za daleko lepszą, niż bardzo wielu Polaków.

Łączenie sprawy pobytu p. Harrisona z kwestją przedłużenia 20 milionowego kredytu redyskonto-

wego Banku Polskiego w bankach emisyjnych amerykańskich jest nieścisle. Kredyt Banku Polskiego wygasa dopiero w październiku r. bież. i dopiero wówczas władze Banku Polskiego zdecydują, czy i w jakiej wysokości chcą ten kredyt prolongować. Nadmienić należy, że do tej chwili kredyt ten nie został naruszony.

Wszystkie konferencje, które p. Harrison prowadził w czasie pobytu w Warszawie, zarówno w sferach miarodajnych i gospodarczych zostały jaknajlepsze wra-

Bilans sesji sejmowej według oceny marszałka sejmu Daszyńskiego

Warsz. koresp. „Głosu Polskiego” (St. Gr.) telefonuje:

W dniu wczorajszym marszałek sejmu p. Daszyński w rozmowie z przedstawicielami prasy zreasumował wyniki zakończonych sesji.

Zamknięta sesja, jako pierwsza nowow wybranego sejmu, zasługuje, na dokładniejsze rozważenie. Sejm obradował niespełna 3 miesiące, załatwił w tym czasie przewidywany budżet, ustawę inwesty-

cyjną, ustawę ograniczającą prawo egzekucji wobec gmin, ustawę o amnestji i budżet. W ostatnich dniach komisja sejmu ukończyła prace nad zmianą ustawy o byt. czynszownikach, 20 b. m. już miałem w rękach drukowane sprawozdanie komisji prawniczej. Komisja prawnicza przygotowała także projekt noweli w sprawie ustawy o eksmisji w stosunku do bezrobotnych, którzy otrzymali pracę, aby spłacali ratami zaległe komorne. Dwa wyżej wymienione sprawozdania nie zostały załatwione.

Komisja dla spraw zagranicznych przygotowała na dzień 25 b. m. sprawozdanie o ratyfikacji szeregu traktatów, między innymi traktat handlowy z Czechosłowacją i umowę o ekstradycji ze St. Zjednoczonymi. Wszystko to może na byłoby 25 czerwca załatwić.

Jeżeli chodzi o ogólny charakter ubiegłej sesji, to z wyjątkiem kilku pierwszych posiedzeń nie było żadnego incydentu, a pp. posłowie przemawiają naogół krótko. Ostatnie 3 miesiące były próbą bardzo wydatnego skrócenia

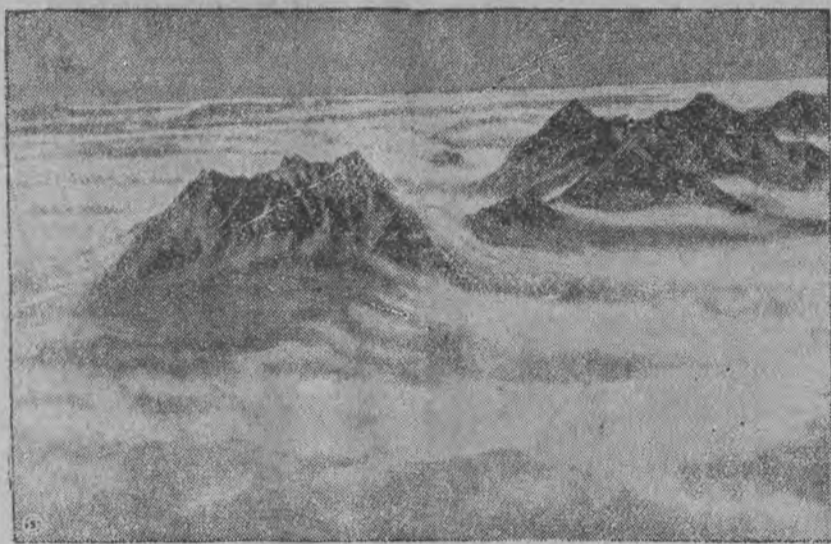
terminu, przeznaczonego dla pracy nad budżetem. Według zdania wszystkich posłów, którzy brali udział w tej pracy, termin 3-miesięczny dla budżetu jest za krótki, wymaga on niezwykle wyteżonej pracy i komisji i plenum. Muszę zaznaczyć, że komisja budżetowa często pracowała po północy, nie zostawiając czasu referentom na opracowanie sprawozdania, a plenum sejmu pracowało po 10 godzin dziennie.

Na zakończenie tego szkicu p. marszałek Daszyński oświadczył: „Muszę podnieść, że konwent senjorów dawnych sejmów zastąpił przez narady przewodniczących komisji i przewodniczących klubów poselskich.

Wojewódzkie grupy regionalne tworzyć będzie blok bezpartyjny

Warsz. koresp. „Głosu Polskiego” (St. Gr.) telefonuje:

W dniu wczorajszym w sejmie obradował tylko klub bezpartyjnego bloku współpracy z rządem. Omawiano wyniki prac zamkniętych sesji i plan działalności w czasie wakacji. Dłuższe przemówienie wygłosił podpułk. Sławek. Wnioski konkretne, postawione przez niego, dążyły do tego, aby w czasie wakacji posłowie i senatorzy B. B. utworzyli we wszystkich województwach miejscowe grupy regionalne. Inne kluby w dniu wczorajszym już nie obradowały.

Położenie załogi „Italii” staje się coraz groźniejsze. Część osady aerostatu wraz z gen. Nobile popłynęła dalej na północ. Załogę „Italii” atakują niedźwiedzie, które są tem groźniejsze, że rozbitkowie

nie mają ani dostatecznej ilości karabinów, ani amunicji.

Ilustracja nasza przedstawia pełne grozy, mroźne krainy podbiegunowe, gdzie „Italię” spotkała katastrofa.

Wzrost drożyzny żywności w porównaniu z r. 1925

Warsz. koresp. „Głosu Polskiego” (St. Gr.) telefonuje:

Według wydanych wczoraj przez Główny Urząd Statystyczny danych wzrost cen w Warszawie w porównaniu maja 1925 r. i maja r. b. przedstawiają się co do najbardziej zasadniczych artykułów żywnościowych jak następuje:

	1925	bieżący
1 kg. chleba	0,56	0,70
1 „ mąki pszennej	0,72	1,07
1 „ ryżu	0,88	1,25
1 „ ziemniaków	0,12	0,19
1 „ masła	5,38	7,36
1 „ słoniny	2,01	3,37
1 „ cukru	1,13	1,60
Litr mleka	0,40	0,55

Porównując te cyfry należy jednak zwrócić uwagę, że złoty w maju 1925 r. był jeszcze pełnowartościowy, złoty obecny, jak wiadomo, część tej wartości stracił. Różnica więc w porównaniu maja 1925 r. i maja r. b. nie byłaby taką znaczną, gdyby jednocześnie odpowiednio zwaloryzowane były zarobki klasy pracującej.

KALODONT
użyty rano

sprowadza świeżość oddechu i gruntowne oczyszczenie zębów i jamy ustnej.

Eskadra samolotów polskich powróciła do kraju

WARSZAWA 23.6 AW. — Dziś o godzinie 12 w południe wylądowała na lotnisku Mokotowskim eskadra samolotów polskich, dowodzona przez pułk. Rayskiego.

Eskadra ta dokonała raidu: Warszawa, Bukareszt, Białogród, Konstantynopol, Angora, skąd przez Konstantynopol i Paryż wróciła do Warszawy, przelatując 5.300 kilometrów w linii powietrznej.

Odlot z Konstantynopola nastąpił w dniu wczorajszym o godz. 6.30 rano.

Doktor
L. Poznański
Choroby wewnętrzne.

Sienkiewicza 22, tel. 63-62. Przyjmuje od 6—8.

KALODONT
użyty po obiedzie

przywraca zębom ich piękność naturalną i usuwa resztki potraw.

Prezydent Rzplitej odwiedził chorego wicepremiera.

WARSZAWA 23 (Pat) Dziś o godz. 10.40 pan Prezydent Rzplitej przybył do pałacu Rady Ministrów w celu odwiedzenia chorego wicepremiera prof. Bartla. Pan Prezydent bawił u pana wicepremiera dwie godziny.

KALODONT
użyty wieczorem

zapewnia zębom zdrowie, rozmięcza i usuwa z nich kamień.

Nowoczesne demokracje

Podajemy poniżej artykuł dr. P. Stainowa, profesora prawa administracyjnego w uniwersytecie w Sofji. Artykuł jest niezmiernie ciekawy i aktualny ze względu na ciągle powtarzające się bezkrytyczne ataki na demokrację. (Przyp. Red.).

W krajach, w których od długiego już czasu badano wszechstronnie demokratyczną formę rządzenia, słyszy się od szeregu lat określone zastrzeżenia, które zamieniają się w ostrą, bezwzględnie krytykę, wszędzie tam, gdzie panuje całkowita a tembardziej przesadna demokracja. Zarzuca się tam demokracji w pierwszym rzędzie, że nie jest ona w stanie stworzyć rządu najdzielniejszych i najkompetentniejszych. Natomiast w ostatnich latach najczęściej podnoszony jest zarzut, że demokracja jest tą formą rządów, która najłatwiej może się wyrodzić w tyranję, że przesadna demokracja nie jest niczem innym, jak tyranją większości, że demokracja i wolność daleko nie są jednoznaczne.

Powszechnie przyjęło się nazywanie demokracją rządu ludu, który w praktyce jest rządem większości, gdyż jednolita wola całego ludu nie istnieje i istnieć nie może. Idea demokracji zrodziła się z dwu prainstynktów ludzkich: wolności, która wyraża się jedynie w niechęci ukorzenia się przed innymi i równości, która również na drodze przeczenia skłania człowieka do niepozwoleń, aby inni żyli lepiej, niż on sam. Jest to również źródło początkowe suwerenności ludu: jeśli w demokracji konieczna jest władza rządu, aby istniało społeczeństwo ludzkie, zarabiał na swój chleb i mogło się bronić (jeśli wogóle ma ono być rządzone), to ma być ono rządzone przez siebie samego!

Doktryna demokracji jako liberalizmu powstała przez pomieszanie pojęć osobistej wolności i narodowej suwerenności. Doktryna ta uważa za dowiedzione, że jeśli tylko naród, składający się z poszczególnych indywidualiów, będzie się sam rządził, to będzie dlań również święta wolność poszczególnych indywidualiów, z których się on składa. W rzeczywistości jest to kontynuowanie starej, już porzuconej indywidualistycznej doktryny, która widziała w państwie jedynie sumę wszystkich obywateli. Nowoczesne państwo wraz z jego licznymi i skomplikowanymi służbami publicznymi, jest jednak zarówno w swej istocie, jak i w kombinacji jego inte-

resów czemś, co niema nic wspólnego z poszczególnymi obywatelami. Każda dzisiejsza społeczność ludzka, wśród której panuje ustroj demokratyczny, daje nam najjaskrawsze przykłady nieposzanowania i pogwałcenia wolności poszczególnych osób, a nawet całych kategorii obywateli i mniejszości politycznych przez demokratyczną władzę. Zamiast dążyć do pełnej wolności pojedynczego człowieka, doktryna liberalnej demokracji stoi w obliczu nieograniczonego panowania publicznej władzy, całkowitego podporządkowania pojedynczego człowieka władzy większości. Osobisty suwerenitet króla absolutystycznej monarchii zastąpiony jest anonimowym suwerenitetem ludu, przedstawia jednak sobą w rzeczywistości także i w demokracji podobnie nieograniczoną tyrańską władzę, która ani na jotę nie staje się mniej absolutystyczna przez to, że w demokracji jest ona popierana przez większość.

Pod tym kątem widzenia muszą być rozpatrywane wszelkie ograniczenia wolności, wprowadzane lub tolerowane w nowoczesnych demokracjach. Wprowadzane przez prawo, przez zamaskowane

zarządzenie policyjne albo przez dekret ograniczenia te nie są niczem jak samowolą większości, która nie da się zatrzymać określeniem „ustroj demokratyczny”. Na leży zrozumieć, że wszystko, co jest niesłuszne, pozostaje niesłusznem nawet wtedy, gdy zostało wprowadzone przez przedstawicieli ludu, zupełnie tak samo, jak gdyby było wprowadzone przez króla. Wszelkie antykonstytucyjne prawa przed, a szczególnie po wojnie, wszelkie ograniczenia wol-

ności prasy i wolności zebrań, wszelkie dyktatury, któremi posługuje się wiele nowoczesnych demokracji, są całkowicie zrozumiałe, jeśli rząd ogłosi się za rewolucyjny i w ten sposób odrzuci wszelki parlamentaryzm i konstytucjonalizm. W konstytucyjnej demokracji nie można ich jednak inaczej nazwać jak przesadą i samowolą.

Wpływ ludu na zarząd państwem może być pożyteczny i trwały, a demokratyzm może się stać ustrojem wolności, nie tylko przez fakt panowania masy w zarządzie i istnienia gniojącej, choć nawet dyscyplinowanej większości, lecz o wiele bardziej i jedynie przez dojrzałość i dobrą organizację demokracji. Podobnie jak dla zachowania kompetencji i dla słusznego wyboru najkompetentniejszych i najlepszych w rządzie demokracji niezbędne są specjalne gwarancje i niezawisła samokontrola — tak jest i w niektórych demokracjach, które myślą o swej przyszłości, jak to ma miejsce w Stanach Zjednoczonych, że sądom dane jest prawo odbierania mocy prawnej przepisom, sprzeciwiającym się konstytucji, aby na tej drodze ochroniona była w miarę możliwości wolność poszczególnego obywatela i mniejszości przed ingerencją i zmiennym nastrojem chwilowo

panującej większości. Jest to bardzo potrzebna instytucja dla zachowania wolności w nowoczesnej demokracji, w której muszą być zastosowane energiczne środki przeciwko samowoli, jednakże nie tylko przeciwko samowoli rządu, lecz także przeciwko samowoli zmiennych głosowań samego ludu, gdyż właśnie u ludu istnieje w pierwszym rzędzie skłonność uważania się za wszechwładzącego i ustanawiania w każdej dziedzinie demokratycznego absolutyzmu, opierającego się na fikcji nieomyślności ludu.

Naturalnie demokracja nie zawsze wpada pod terror większości. Tak naprzykład demokracja angielska może służyć za przykład wszystkim swym młodszym siostrzycom pod każdym względem. Jej trwałość, liberalizm i jej ustanowienie przy użyciu w rządzie ludzi najbardziej kompetentnych jest w pierwszym rzędzie wynikiem tradycji, które tworzą fundament angielskiego życia politycznego. To samo dotyczy tradycji szwajcarskiej demokracji z jej wieloletnimi instytucjami dla bezpośredniego udziału ludu w rządzie. W tych krajach, gdzie brak pewnego oparcia, doświadczenia, a przedewszystkiem pewnej tradycji, mogą one powoli się wytworzyć, a to w ten sposób, że pewne wolności i prawa będą konstytucyjnie zapewnione, przy czem stworzone będą niezależne sądowne sankcje. Przez pełnię gwarancji konstytucyjnej i niezależne sądy dla badania zarówno konstytucyjności ustaw, jak i prawomocności aktów administracyjnych można przynajmniej częściowo uchronić demokrację od zбочenia na śliskie drogi tyranji i demagogji.

P. Stainow.

Letnisko zbyteczne

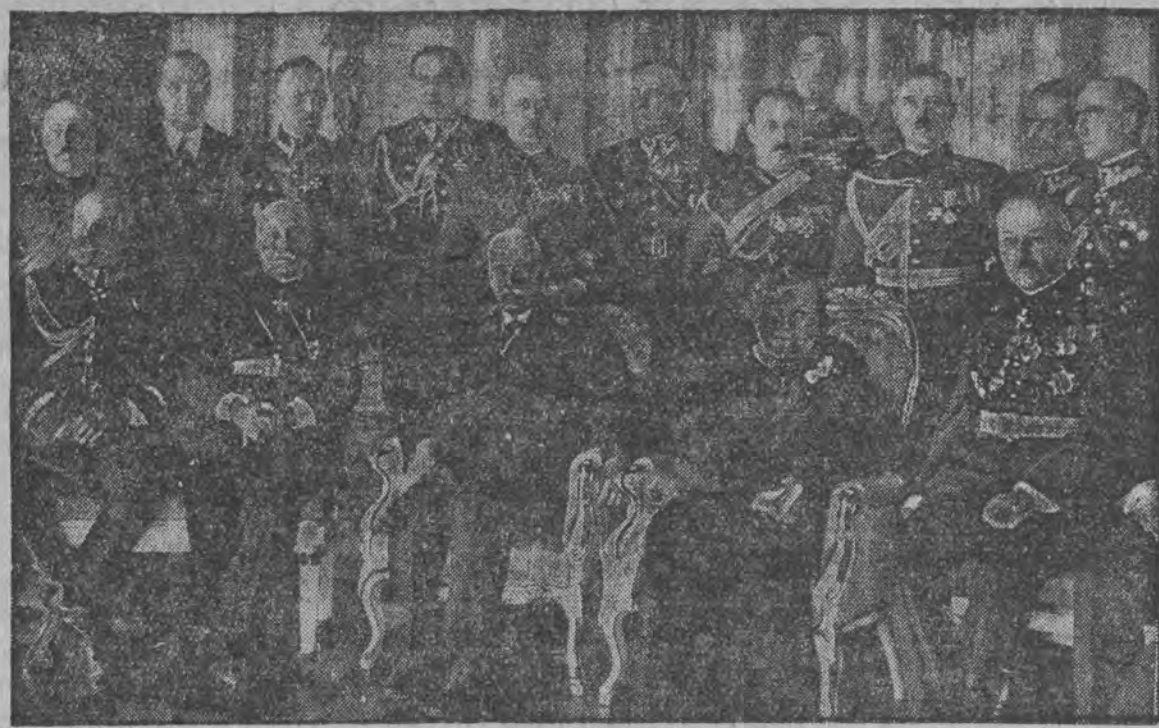

BIOMALZ

jest najlepszym środkiem odżywczym i wzmacniającym dla dzieci i dorosłych.

We wszystkich aptekach i drogerjach. 822-8.7

Wizyta oficerów rumuńskich w Warszawie

Oficerowie rumuńscy podczas przyjęcia na Zamku. W środku siedzą: Pan Prezydent, pani Prezydentowa, z dwóch stron generałowie rumuńscy. Pierwszy z lewej strony Łazy wiceminister spraw wojskowych, gen. Konarzewski.

Tarby lakiery i przybory malarckie
ALEKS. MILLER & S^{KA}

Łódź, Przejazd 4.

Dziś i dni następnych. Dokumentalny film, będący potężnym hymnem na cześć bohaterstwa i bezgranicznej odwagi p. t.

Bohaterowie Sahary

Szczyt odwagi kilku zdecydowanych na wszystko śmiałków, którzy wyruszyli na podbój Sahary. Film ten p. t. „La Croisiere Noire” wyświetlany był po raz I-szy w Polsce na galowem przedstawieniu w obecności P. Prezydenta Rzeczypospolitej pod protektoratem P. Prezydentowej Mościckiej i P. Marszałkowej Piłsudskiej i P. Ambasadora Laroche. — „Bohaterowie Sahary” jako obraz, niosący nam prawdy nieznanne z głębi Afryki, nie mają sobie równego.

Film „Bohaterowie Sahary” powinni zobaczyć wszyscy, a przedewszystkiem młodzież. — Takie filmy kształcą i prowadzą do piękna. Orkiestra symfoniczna pod kierunkiem p. M. LIDAUERA. — Ceny miejsc popularne, na pierwszy seans wszystkie miejsca po 50 gr. i 1 zł. Początek przedstawień o godz. 4 p. p., w soboty i niedziele o g. 1.30 pp. — Zbiorowe przedstawienia dla szkół i stowarzyszeń korzystają z specjalnych zniżek.

Całość 18 aktów!

Dziś i dni następnych podwójny rekordowy program!

Całość 18 aktów

I. Porywający dramat w 10 akt. „Aloma córka mórz”
p. t. W rolach gł. Gilda Gray najslynniejsza tancerka Ameryki, Warner Baxter, Percy Mormont i inni

II. Szampańsko-erotyczna komedia p. t. „Niewiniątka z temperamentem”
W rolach głównych: Marion Davies, George Arlson, Matt i Moore.

W niedziele i święta na pierwszy seans ceny miejsc od 50 groszy.

Orkiestra pod dyr. p. KANTORA.

Początek seansu o godz. 4.30, w soboty, niedz. i święta o 1-ej.

ROLF NEURENBERG

Wzniosła idea olimpiady stała się w praktyce jedynie intratnym interesem

Co cztery lata odbywały się w starożytnej Grecji wielkie zawody sportowe, dzielące te okresy czterdzieści osiem miesięcy, nazywano olimpiadą. Grecja, która pozatem nie była wzorem jednolitego państwa, obchodziła gry olimpijskie, jako ogólnonarodowe święto; natomiast obcy nie byli dopuszczani, a jako dalszą różnicę z dzisiejszą olimpiadą należy podkreślić, że zawody trwały tylko jeden tydzień i miały miejsce tylko między mężczyznami. Przez 24 stulecia walki te były tematem pieśni, aż w roku 1894 sportowiec francuski, baron de Coubertin, powziął myśl zrobienia ze wspomnień heleńskich nowej uniwersalnie rzeczywistości. Zwołał do Paryża międzynarodowy kongres, któremu przedstawił w płomiennych słowach swą myśl odbudowania gier olimpijskich, zjednoczenia narodów w zawodach — pewien rodzaj idei ligi narodów z przed 34 lat. Kongres wpadł w entuzjazm; pierwsza olimpiada została wyznaczona do Aten na rok 1896. Tam też odbyły się pierwsze zawody pod protektoratem arcyksięcia greckiego w nowowytbudowanym stadionie, wykonanym z marmuru, dokładnie według starożytnego wzoru. I pomimo wielu trudności zainteresowanie świata temi grami wzrastało z roku na rok. Wszystkie przedwojenne olimpiady — Paryż, St. Louis, Ateny, Antwerpia, Londyn, Sztokholm — zwiększały ilość zarówno uczestników, jak i widzów. W r. 1912, w Sztokholmie walczyło już o złoty medal 5 tysięcy zawodników i 30 narodowości.

W pokoju i przyjaźni potęgano się wówczas z postanowieniem ponownego spotkania się za cztery lata w Berlinie. Już w dn. 9 czerwca 1913 r. otwarty został stadion niemiecki w Grunewaldzie, gdzie miała się odbyć VII olimpiada. Ale po roku musieli zawodnicy olimpijscy przerwać swój trening, walka została przeniesiona na pole granatów, rozbita została idea starożytności. Jednakże niezgębniony zatrąbił znowu w r. 1919 na zbórkę i już po roku odbyła się w Antwerpii pierwsza powojenna olimpiada. Wówczas, jak również jeszcze w Paryżu w 1924 r., przeciwnicy wojeni byli wykluczeni od udziału. Ale już w Paryżu postanowiono zaprosić do Amsterdamu na r. 1928 również i Niemcy, i w ten sposób międzynarodowa olimpiada została całkowicie restytuowana.

Ale pomimo to nie wszystko odbywa się tak, jak idea była pomysłana, a przedewszystkiem mieszają się do tego święta wszystkie możliwe przykre afery gospodar-
cze. Gry olimpijskie są mianowi-

cie także interesem, aczkolwiek kraj - gospodarz musi stale budować nowy stadion, ponieważ maszy, chcące obecnie brać udział w zawodach, absolutnie nie dają się pomieścić w budowach przedwojennych. Naprzykład przy finałowej walce futbolowej Argentyna — Urugwaj był popyt na 205,000 biletów wejścia, a nawet w nowym stadionie amsterdamskim dało się pomieścić zaledwie 50 tys. osób. Nic dziwnego, że wobec takich możliwości zarobkowych — sami zawodnicy, jak wiadomo nie otrzymują wynagrodzenia — narody dążą do tego „zaszczytu”. Ale uprzednie finansowanie często wywołuje nieporozumienia. Komitet holenderski chciał początkowo otrzymać od swego rządu milion guldenów zaliczki. Parlament odmówił tej sumy, ponieważ partje, które miały nieporozumienie w innych sprawach, nie mogły się porozumieć. Królowa holenderska, która miała coś oia rować z prywatnej szkatuły, również tego nie uczyniła, ponieważ była przeciwna organizacji olimpiady, gdyż miano grać również i w niedzielę. A gdy wpadł jej przy padkowo do ręki program, z którego przekonała się, że w pewną niedzielę sierpniową będą się nawet boksować, wycofała się całkowicie. Aby nie być zmuszoną osobiście otworzyć tę bezbożną imprezę, Wilhelmina zapowiedziała nawet na lipiec, gdy rozpoczynają się główne zawody, swą wizytę do Szwecji. Wywołało to silne zdenerwowanie, gdyż dotychczas gry zawsze otwierał suweren, ugaszczającego kraju. Ma się jeszcze nadzieję, że zobaczy się królową na widowni przynajmniej w końcu lipca. Jednakże z zawodów w niedzielę komitet nie zrezygnował, gdyż dotychczas w każdą niedzielę stadion olimpijski był wyprzedany.

Pozatem również strona materialna wydaje się być często ważniejsza od sportowej. Wszystkie hotele są już wyprzedane na koniec lipca, kwatery prywatne przepelnione, ceny oczywiście od powiednie. Nawet fotografowanie jest zmonopolizowane i wielkie firmy fotograficzne z całego świata złożyły już protest przeciwko temu niemoralnemu uprzywilejowaniu. Podobnie sprzedano również za olbrzymią sumę prawo filmowania pewnej firmie włoskiej i wiadomo już, że niemieckie i holenderskie kina będą bojkotowały ten film. Kto wstępuje do stadionu, zostaje często, jak zbrodniarz, rewidowany, czy nie ma przypadkiem przy sobie kamery fotograficznej.

Stary baron Coubertin napewno nie zamierzał 34 lata temu dać przez olimpiadę danemu krajowi

dojną krowę do eksploatacji, lecz, jak się wówczas wyraził, chciał stworzyć pomnik wiążącej i zbliżającej narody idei sportu.

Już sama rozciągłość gier olimpijskich była mu niesympatyczna. Obecnie uprawia się gry olimpijskie już nietylko przez całe lato, lecz od czterech lat mamy także olimpiadę zimową, która tym razem ponieważ Holandia, pomimo najlepszych chęci, nie miała do tego celu odpowiednich terenów, odbyła się w St. Moritz. Hotelarze z St. Moritz chcieli zrobić coś bardzo sprytnego, ale i tu próba połączenia interesu ze sportem doprowadziła jedynie do przykrości. Istniał zamiar urządzenia zawodów w styczniu, ponieważ wówczas jest najlepszy lód. Ale hotelarzom z St. Moritz było to bardzo nie na rękę, ponieważ w styczniu hotele i tak są przepelnione. Wobec tego zdecydowano się na drugą połowę lutego, tworząc w ten sposób drugi sezon. Wszystko zostało przygotowane, otwarto nowe hotele. Jednakże próba nie udała się, nastąpiła odwilż, olimpiada utonęła w wodzie, a wraz z nią sprytny plan hotelarzy.

Decydującą ideą barona Coubertina, sędziwego gościa honorowego w Amsterdamie, było, jak już wspomnieliśmy, wzajemne zbliżenie narodów. I to niestety zupełnie się udało. Bo chociaż narody, które przedtem nic o sobie nie wiedziały, — kto znał jeszcze przed 5 laty Urugwaj — poznały się przez gry olimpijskie, to jednak zbliżenia między nimi nie by-

ły. Podczas wszystkich gier olimpijskich miały miejsce nieporozumienia narodowe. Przed czterema laty technicy, tym razem znowu futbolisci, chwycili się za włosy; i zawsze psuto sens tego święta. Zdobywano świetne rekordy, poprawiane z olimpiady na olimpiadę. Ale zdarzały się też nieporozumienia, które często przeobrażały się w humorystyczne. Weźmy dla przykładu Niemcy. Już samo niezaproszenie Niemców na dwie powojenne olimpiady nie miało sensu, jako zemsta za zniszczone tereny. Gdy jednak zaproszono Niemców wreszcie do Amsterdamu, komitet niemiecki rozpiął ankietę na hasło zbórkę olimpijskiej. Nagrodzone zostały takie kwiatki:

„Nie wiercie, że nasze walki będą w oczach innych jedynie zawodami o najwyższy zaszczyt, który jest możliwy dla dzielnego sportowca. Nie, w osobach tych młodych zawodników całe Niemcy zjawiają się na widowni narodów, Niemcy Kanta, Beethovena, Goethego, NIEMCY KRUPPA, BISMARCKA i HINDENBURGA, Niemcy, które w ciągu 52 miesięcy zwycięsko opierały się całemu światu, Niemcy, które z niezłomną potęgą wywalczą sobie należne miejsce wśród narodów”.

To hasło zdobyło pierwszą nagrodę! W innym nagrodzonym hasle czytaliśmy: „Ach, orzeł niemiecki pozostawia za sobą pomruk wilków!”

Były to wszystko stare przedwojenne hasła. Ludzie, którzy dawniej krzyczyli: „Naród ze stali”, krzyczą obecnie: „Droga chwały i Kruppi!”

Niemcy mogą żalować, że dotychczas nie pozostawiły jeszcze po sobie „pomruku zazdrosnych wilków”, ale jeszcze bardziej powinny żalować, że nie potrafiły sobie zdobyć w tych przyjacielskich zawodach nawet sympatii innych. Cała Holandia, która przecież w czasie wojny trzymała się ściślej neutralności, zajęła nieprzychylny względem Niemców stanowisko; a wraz z Holandją, podobnie jak przed 14 laty cały świat. Wystarczającym jest chyba, jeśli gazety po meczu Urugwaj — Niemcy pisały, iż brakowało jedynie, aby Niemcy zjawili się na boisko z karabinami maszynowymi i granatami, gdy jedno z pism francuskich pisało o masakrze, na którą pozwoliła sobie reprezentacja niemiecka; jedno z pism holenderskich uskarża się na zachowanie gości niemieckich, których przyjechało pono około

10 tysięcy. Jest jednak godne podkreślenia, że czy to w polityce, czy w sporcie, każde wystąpienie Niemiec spotyka się z niechęcią całego świata.

W zawodach Urugwaj — Niemcy sędzia egipski był pono stronny przeciwko Niemcom. Niemiecki związek piłki nożnej natychmiast zabronił klubom niemieckim gier z drużyną egipską. Czy nie lepiej byłoby odrazu wypowiedzieć Egipcjom wojnę? A tymczasem pisma niemieckie rozpiwały się o złośliwości Francuzów wobec Niemców. Jedno z pism dało tytuł do sprawozdania z meczu: „Jak Zygfryd został zabity”. A gdy teraz jeszcze 93 uczonych dowiedzie, że Niemcy są moralnym zwycięzcą — wszystkim będzie w porządku. Jednakże inne drużyny ofiarowywały sobie wzajemnie kwiaty, narody były dumne z siebie, gdy zdarzył się drugi przykry wypadek: w spotkaniu Urugwaj — Włochy jeder z urugwajczyków tak silnie kopnął przeciwnika, że ten tarzał się z bólu po placu i został w stanie nieprzytomnym zniesiony z boiska.

Fachowcy uważają, że gry olimpijskie zbliżają się ku swemu końcowi i prawdopodobnie ostatnia olimpiada odbędzie się w r. 1936. Dotychczas jednak nie wygląda na to. Na rok 1932 wybrano już Los Angeles. O gry w roku 1936 ubiega się już niemniej jak 8 państw, a jeśli choć jedno z nich będzie reflektowało na rok 1940, wielka myśl już będzie uratowana. Ale zaprzyjaźnienie się narodów? Szczypty greckie, po przyjacielskim zebraniu się dla biegow i rzucania dyskiem, również nie zaprzestawały występować przeciwko sobie ogniem i mieczem.

DZIEDZICTWO KRWI
W rolach głównych
Marcela Albani
i Karol de Vogt.
Najbliższa premiera
Kina Spółdzielni.

DZIŚ każdy kulturalny dom prenumeruje i czyta **KSIĄŻKI** **BIBLIOTEKI-DOMU-POLSKIEGO**
Kwartalne 9 TOMÓW ZA 2z. 6. 50 GR.
Warszawa - Chmielna 61 P. K. B. 9778

ORANŻADA
wymieniony napój z pomarańczy.
Soki wiśniowy i malinowy
najprzedniejszej jakości
Kantorowicza.

Kriss Kross
Szczegóły —
Patrz ostatnia strona

Teatr żydowski. — Sala Filharmonji
Występy Anny i Heimana
Jakubowicz
Dziś, o godz. 9 wiecz. Premiera!
Co kobiety wymagają?
Jutro, o godz. 9 wiecz.
Matka Swiata

Iwan Mozzuchin
w fascynującym filmie
„Okowy Małżeństwa”
podług oryginalnej noweli **Luigi Pirandelli** „Mathias Pascal”
Wkrótce w „LUNIE” Wkrótce w „LUNIE”

DUNLOP
najlepsza
opona świata

Strzały w parlamencie jugosłowiańskim

Motywy i przebieg krwawego zajścia w skupszczyźnie

Białogrod, w czerwcu.

Jak już telegramy doniosły, dyskusja w skupszczyźnie dnia 20-go czerwca zakończyła się wielce tragicznie. Poseł większości rządowej, radykał czarnogórski Pulusza Raczicz, czując się dotkniętym na honorze na skutek wysuwanych pod jego adresem oszczerstw ze strony posła opozycyjnego Pernara, w najwyższym podnieceniu wyciągnął z kieszeni rewolwer i zaczął strzelać w kierunku ław opozycyjnej koalicji chłopsko - demokratycznej, kładąc trupem na miejscu byłego ministra Pawła Radicza i posła chorwackiego dr. Besaricza, oraz raniąc posłów Stefana Radicza, Grandzięgo i Pernara.

Atmosfera w parlamencie jugosłowiańskim już od dłuższego czasu naładowana była elektrycznością. Antagonizm między większością rządową a koalicją opozycyjną pogłębiał się z dnia na dzień: a nieustępliwość obu wrogich obozów stale się potęgowała. Naprężona sytuacja w skupszczyźnie datuje się już od lutego b. r., kiedy to na terenie parlamentarnym królestwa SHS. doszło do ostrej wymiany poglądów między większością rządową, a opozycją w sprawie doniosłych zagadnień gospodarczych. Reprezentujący ziemie chorwackie, słoweńskie i dalmatyńskie posłowie opozycyjni wystąpili wówczas z całą stanowczością przeciwko polityce gospodarczej rządu w poszczególnych prowincjach jugosłowiańskich, domagając się w pierwszym rzędzie niezwłocznego przeprowadzenia unifikacji systemu podatkowego w całym państwie. Rząd opierający się głównie na stronnictwach serbskich, nie chciał jednak akceptować bez zastrzeżeń wszystkich postulatów opozycji, która ze swej strony słyszeć nie chciała o kompromisowym załatwieniu sprawy unifikacji systemu podatkowego.

W czasach ostatnich doszły do tego jeszcze poważne rozbieżności poglądów między rządem a opozycją na doniosłe problemy polityki zagranicznej. W pierwszym rzędzie chodzi tu o tak zw. konwencje nettuńskie, które w myśl osiągniętego między rządami Jugosławii i Italii porozumienia, miały być w czasie najbliższym przez parlament białogrodzki ratyfikowane. Ratyfikacji konwencji tych sprzeciwiali się jednak z całą stanowczością przedstawiciele opozycji chłopsko - demokratycznej, dowodzący, iż umowy nettuńskie stanowią groźne niebezpieczeństwo dla Dalmacji.

Również sprawa najnowszej pożyczki zagranicznej dla Jugosławii przyczyniła się w wielkiej mierze do podniecenia umysłów w parlamencie białogrodzkim. Opozycja nie chciała wyrazić swej zgody na zaciągnięcie pożyczki, której warunki — zdaniem jej — są dla Jugosławii upokarzające. Wszystko to razem wzięwszy sprawiło, że napięcie w parlamencie białogrodzkim stale rosło a dyskusja nabrała form tak gwałtownych, że lada dzień oczekiwać można było katastrofy. Oczywiście, nikomu przy tem nie wpadło na myśl, że będzie to katastrofa tak krwawa.

Sprawca zamachu na posłów chorwackich jest, jak już powyżej zaznaczono, czarnogórczykiem. Fakt ten mówi bardzo wiele. Czarnogórczyki są ludźmi bardzo wrażliwymi na sprawy honoru i nie znoszą oszczerstw i obraz. Nie wolno się zatem zbytnio dziwić, że czarnogórczyk w obronie swego honoru zdolny jest do czynów nierozważnych, których następstw sam nie przewiduje.

Śmierć Pawła Radicza jest ciosem bardzo bolesnym nie tylko dla stronnictwa chorwackiego, lecz i dla całego społeczeństwa jugosłowiańskiego. Urodzony w roku 1880 w Trebarjewie Dalmacji w Sławonii, Paweł Radicz po ukończeniu gimnazjum zagrzebskiego wyjechał do Pragi do czeskiej, gdzie wstąpił do akademii handlowej. Po ukończeniu studiów pozostał jeszcze czas ja-

kiś w Pradze, skąd kierował działalnością chorwackich współdzielni rolniczych. W przeciwieństwie do swego stryja Stefana Radicza, który zawsze był namiętnym politykiem, Paweł Radicz zajmował się głównie kwestjami gospodarczymi.

Do parlamentu białogrodzkiego Paweł Radicz wybrany został po raz pierwszy w roku 1923, kiedy to chorwackie stronnictwo chłopskie zajmowało jeszcze wobec problemu jugosłowiańskiej jedności państwowej stanowisko negatywne. Przywódca agrarjuszy chorwackich, Stefan Radicz podróżował wówczas po Europie (nie ominął nawet czerwonej Moskwy), gdzie prowadził ożywioną agitację przeciwko centralistycznemu Białogrodowi. Jego akcja odniosła, między innymi ten skutek, że w Białogrodzie zaczęto się poważnie zastanawiać nad możliwością tak zw. „amputacji”, to jest pozostawienia Chorwacji, Sławonii i Słowenji ich losowi. W okresie tym, oraz w okresie późniejszym, kiedy Stefan Radicz po swym powrocie z Rosji sowieckiej został aresztowany, faktycznym przywódcą chorwackiego

stronnictwa włościańskiego był Paweł Radicz. On też przyczynił się w wielkiej mierze do tego, że w lipcu r. 1925 po wypuszczeniu z więzienia Stefana Radicza, nawiązany został kontakt między najsilniejszą partją serbską, radykalną, i najsilniejszym stronnictwem chorwackim.

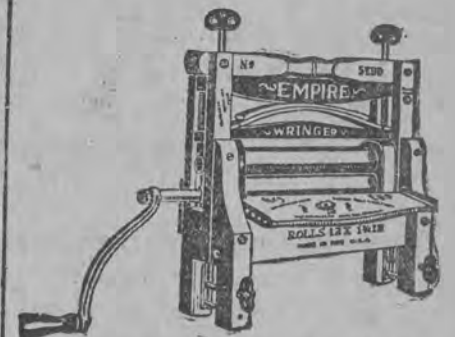
W wyniku osiągniętego między obydwoma obozami porozumienia doszło następnie do utworzenia pierwszego ogólnonarodowego rządu, w którym Paweł Radicz otrzymał tekę ministra reform rolnych, a stryj jego, Stefan, — tekę ministra oświaty. Chorwackie stronnictwo włościańskie zmieniło wówczas zasadniczo swą taktykę, uznając zarówno jedność państwa jugosłowiańskiego i suwerenność dynastji Karađordżewiczów, jak i centralistyczną konstytucję widowńską, której rewizji obecnie jednak ponownie się domagają.

Pomimo, iż faktycznym kierownikiem polityki chorwackiej był w dalszym ciągu Stefan Radicz, cieszący się wśród chorwackiego ludu wiejskiego niezwykle sympatjami, Paweł Radicz odgrywał w życiu partji do chwili ostatniej

rolę bardzo doniosłą i uchodził powszechnie za przyszłego kierownika partji. Paweł Radicz podporządkowywał się wprawdzie dyscyplinie partyjnej, niemniej jednak niejednokrotnie dawał do zrozumienia, że nie pochwala gwałtowności politycznej swego stryja. Z jego też inicjatywy dochodziło dość często do załagodzenia konfliktów, które w razie ich wybuchu mogłyby mieć następstwa bardzo daleko idące.

Jakie następstwa polityczne po ciągnięciu za sobą krwawego dramatu białogrodzkiego, trudno dzisiaj przewidzieć. Jugosławia przeżywa dzisiaj ciężkie chwile — co do tego nie może być najmniejszych wątpliwości. Chorwackie stronnictwo włościańskie nie przyjęło pisma kondolencyjnego rządu i przesłało je z powrotem na ręce premiera Wukiczewicza. Jednocześnie wezwano ludność chorwacką do masowego udziału w pogrzebie zamordowanych posłów, tak że prawdopodobnie w niedzielę, to jest w dniu pogrzebu, do Białogrodu przyjedzie co najmniej sto tysięcy chłopów chorwackich.

Stan. Rus.

Sprzedaj za gotówkę i na raty **maszyn do prania** oraz tryg. **ameryk. wyżymaczek „EMPIRE“** American Wringer Company Piotrkowska 40 tel. 70-80.

Dr. med.

S. Niewiażski

Specjalista chorób skórnych, wenerycznych i moczopłciowych
Przyjmuje od 5 do 9 wiecz

Sienkiewicza 34, tel. 50 40.

Dr. med.

H. Hammer

Akuszeryja i chor. kobiece
Wschodnia 38, tel. 28-39
od 3-5 po poł.

Za jeden złoty tygodniowo.

t. j. za cenę dwóch papierosów dziennie, każdy może mieć w domu

CO TYDZIEŃ 1 książkę na nowszych dzieł beletrystycznych objętości 160-200 stron oraz numer tygodnika aktualności z całego świata „Ilustracja“.

Bowiem pragnąc uatwić najszerzszym rzeszom czytelników i miłośników książki zdobycie w krótkim czasie cennej biblioteki oraz zapewnić odbiór stałych informacji o tem, co się dzieje na szerokim świecie, postanowiliśmy wprowadzić wspólny abonament na wydawnictwa następujące:

Za jeden złoty tygodniowo

Każdy nasz abonent może mieć

rocznie 52 książki wydawnictw „Biblioteki Groszowej“ wartości od 95 gr. — 1.45 zł. za tom łącznej wartości zł. 53.

rocznie 52 numery tygodnika ilustrowanego „Ilustracja“ w cenie 80 groszy za egzemplarz łącznej wartości zł. 46.60 oraz różne premje dodatkowe w postaci magazynów „NHP“, dodatków dla młodzieży oraz innych specjalnych premji. Wszystkie te wydawnictwa, łącznej wartości zł. 104, prenumeratorzy nasi otrzymają tylko za

52 zł. rocznie,

płatne kwartalnie 13 zł., lub miesięcznie 4 30, lub tygodniowo 1 zł.

W najbliższym kwartale prenumeratorzy nasi otrzymają dzieła następujących autorów: **K. Przerwy-Tetmajera**, laureata nagrody literackiej m. Warszawy, **A. Dygasińskiego**, **Bruno Winawera**, **M. Nidenthala**, **J. Jaworzyna**, **G. Olechowskiego**, **A. Słonimskiego**, **por. W. P. Meissnera**, **B. M. Lepeckiego**, **Lawrence'a**, **Hardy'ego**, **Schervood'a Andersona**, **ks. Jusupowa**, **Maugham'a**, **Machard'a**, **Corthisa**, **Lwa Tolstoja**, **Rexa Beacha**, **Tarkingtona**, **Wellsa**, **Zuccoli** i inn. Wszystkie książki drukowane na dobrym papierze, zaopatrzone w kolorowe okładki, wykonane przez najlepszych polskich artystów malarzy m. inn. **Norblina**, **Gronowskiego**, **Horowicza** i in.

„Tygodnik Ilustracja“ przyniesie na swych łamach w kwartale najbliższym artykuły najwybitniejszych publicystów na tematy podróżnicze, krajoznawcze, sportowe, mody damskiej i męskiej, bogaty dział teatru, filmu, sztuk plastycznych, curiosite, liczne zdjęcia najnowszych wydarzeń aktualnych, artykuły popularne z dziedziny ekonomicznej, dział techniki i wynalazków, humor, nowele, rozrywki umysłowe, feljetyony, anegdota itp. Uzupełnieniem artykułów będą liczne fotografie drukowane farbą dwutonową na specjalnym papierze ilustracyjnym.

Każdy z Czytelników musi załączony niżej kupon wyciąć i w przeciągu najdalej 14 dni wysłać pod adresem:

Warszawa, Mazowiecka 4. TYGODNIK „ILUSTRACJA“.

DO WYDAWNICTWA BIBLIOTEKA GROSZOWA
w Warszawie, Moniuszki 11.

Proszę o nadsyłanie mi prenumeraty wspólnej Wydawnictw tygodnika „Ilustracja“ i „Biblioteki Groszowej“

kwartalnie od dn. _____ 1928 r. za zł. 13.

lub miesięcznie od dn. _____ 1928 r. za zł. 4.30.

Nazwisko _____

Adres _____ Poczta _____

Należność za abonament wpłacam jednocześnie na konto P. K. O. Nr. 11740 przekazem pocztowym (niepotrzebne wwrz. kreslić.)

Środek światowej sławy!

Zioła moczopędne „The Vichy“

Są najlepszym środkiem przeciw chorobom nerek, pęcherza gonorrhoei i td.

Wobec zawartości kwasu krzemionkowego są również nieocenione przy zwapieniu naczyń krwionośnych i zastępują kurację wodami mineralnymi. Prócz tego posiadają właściwości bakterjobjójcze. Skutek nadzwyczajny. Cena pudełka 2.50. Labor. chemiczne Herba Paris. Zadać we wszystkich aptekach i składach aptecznych.

HELENÓW

Anons: W czwartek 28 b. m. Koncert symfoniczny.

Dziś, o godz. 11.15 przed poł.

Poranek muzyczny

orkiestry symfonicznej pod dyr. **TEODORA RYDERA**.

w progr. muzyka operowa i operetkowa

Dziś o godz. 5-ej po południu

Koncert popularny

Nowa ustawa budowlana uczyni z Łodzi zdrowe i piękne miasto

Na wtorkowym i czwartkowym posiedzeniu magistratu łódzkiego, przyjęto opracow. przez wydz. bu. downictwa nową ustawę budowl. Łodzi, będącą pierwszą lokalną ustawą budowlaną, opartą na zasadzie rozporządzenia prezydenta Rzplitej o prawie budowlanym i zabudowaniu osiedli z 16 lutego 1928 r. na terenie całego państwa polskiego.

Przepisy budowlane zawarte w tej ustawie posiadają wielką wartość, tembardziej, że autorami jej są tacy fachowcy, jak prof. Michalski i prof. Tolwiński oraz b. ławnik warszawskiego magistratu p. Toeplitz.

Niewątpliwie posłużą one za wzór innym samorządom przy redagowaniu podobnych ustaw.

Przepisy budowlane, uchwalone przez magistrat, które bez większych zmian zostaną w przyszłym tygodniu przyjęte przez plenum rady, zawierają szereg praw, które normalizują panujące w dziedzinie budown. chaotyczne stosunki, wprowadzając pewne stałe normy, które pozwolą miastu rozwinać racjonalną politykę budowlaną przy uwzględnieniu ogólnych planów regulacyjnych naszego miasta i specyficznych warunków miejscowych.

Ustawa nosi naogół charakter nowoczesnego budownictwa urbanistycznego i wzoruje się na najnowszym zdobyczach, które znajdują zastosowanie przy rozbudowie naszego miasta już od niedawnej przeszłości, przyczyniając się do podniesienia stanu zdrowotnego i estetycznego wyglądu Łodzi.

Wspomniana intencja ustawy znalazła wyraz w całym szeregu przepisów, które zasługują na szczegółowe omówienie.

SZEROKOŚĆ ULIC.

Pierwszy paragraf ustawy budowlanej Łodzi zajmuje się określeniem obowiązkowej szerokości ulic, przyczem dzieli je w zależności od przeznaczenia na ulice mieszkaniowe, komunikacyjne o znaczeniu lokalnym i na główne arterie komunikacyjne. Według projektowanych przepisów najmniejsza szerokość ulicy mieszkaniowej ma wynosić 5,50 m., przyczem ulice tego typu mogą być stosowane wyłącznie w dzielnicach domów jednorodzinnych na długości nie przekraczającej 250 mtr. z zastrzeżeniem, aby przy ulicach dłuższych niż 120 mtr. przewidziane były rozjazdy nie węższe od 5 mtr.

Najmniejsza szerokość ulicy mieszkaniowej dwustruktowej wyniesie 8 mtr. (jezdni 5 mtr.), a przy zabudowaniu domami o trzech kondygnacjach — 9,50 mtr.

Najmniejsza szerokość ulicy komunikacyjnej ma wynieść co najmniej 25 mtr.; przy ulicach o jednostronnym ogródku — 15 mtr., zaś przy ulicach bez ogródków nie mniej niż 18 mtr.

Minimalna szerokość głównych arterii komunikacyjnych określona została na 40 mtr., w wyjątkowych wypadkach usprawiedliwionych miejscowymi trudnościami, szerokość ta na poszczególnych odcinkach może być zmniejszona najdalej jednak do 35 mtr.

Jak z powyższego widać znikną zupełnie z powierzchni miasta wąskie zadymione ulice, które

przekształcają się w nowoczesne arterie, niemal szerokie bulwary, gdzie można będzie oddychać świeżym powietrzem.

OGRÓDKI PRZED DOMAMI.

Ze ustawa o to dba świadczy dalszy jej paragraf, gdzie jest mowa o zakładaniu ogródków przed domami: „Plan zabudowania miasta może dla poszczególnych ulic przewidywać linie regulacyjne zabudowania, które są odsunięte od linii regulacyjnych ulic i tworzą pomiędzy ulicą i szeregiem domów niezabudowany pas ziemi. Pas ten stanowi prywatną własność właścicieli przylegających działek i musi być przez nich urządzony i utrzymywany jako ogródek dekoracyjny między ulicą i domem”. Dalej omawia się nawet rozmiary ganków, podkreślając, że ogródki powinny być od ulicy odgródkowane przejrzystym parkanem opartym na masywnym cokole.

Jest jasnym, że w takich warunkach ulica będzie mogła mieć jednolity charakter i otrzyma estetyczny wygląd.

KTO PONOSI KOSZTY URZĄDZENIA ULICY?

Jest ciekawym, że ustawa określa dokładnie udział właścicieli domów i samorządu w kosztach nabycia terenów pod ulicę i place, i kosztach budowy i urządzeń ulic, regulując raz na zawsze tę sporną sprawę. Na koszt budowy ulicy, mówi odnosny ustęp przepisów składa się koszt nabycia terenu pod ulicę, koszt urządzenia wodociągów i kanalizacji, urządzenie oświetlenia i wreszcie koszt wybudowania jezdni i chodników. Charakterystycznym jest, że ustawa idzie właśnie w kierunku większego obciążenia tymi kosztami właścicieli domów, a właściciwie przylegających do ulicy działek.

Ciekawy jest paragraf ósmy przepisów, w którym jest mowa o tem, iż przy urządzeniu nowych ulic przyjmuje się ogólną zasadę, że w porządkowym uszeregowaniu robót wykonywa się w pierwszym rzędzie urządzenie podziemne, jak kanalizację, wodociągi, rury gazowe i t. p., dla uniknięcia zaś częstego niszczenia bruków i rozkopywania ulic „budowa jezdni i chodników wykonywana jest w miarę możności nie wcześniej, jak po upływie 3-let po dokonaniu robót podziemnych. Tego rodzaju postawienie kwestji zażegna możliwość bezu-

żytecznego trwonięcia funduszy publicznych i zasługuje ono na uznanie.

Przepisy zajmują się dalej sposobem nawiązania komunikacji przy nowobudowanych ulicach, oraz ustalają wypadki kiedy magistrat może zwolnić właścicieli działek całkowicie, lub częściowo z obowiązku opłaty kosztów urządzenia ulicy. Ulgi te stosowane będą wtedy, jeśli na działce powstają domy o małych mieszaniach, lub budynki budowane przez instytucje użyteczności publicznej nie obliczone na zysk.

TYPY DOMÓW.

Ustawa określa dalej precyzyjnie sposób zabudowania domów w których poza mieszkaniem, mogą się znajdować pomieszczenia dla służby i t. p., przyczem zabudowanie działek dozwolone jest w sposób, zabezpieczający dobre oświetlenie słoneczne i przewietrzenie budynków. Podwórza nie mogą zajmować mniejszej przestrzeni niż 60 mtr. kwadr., przyczem obowiązkowo mieć muszą nawierzchnię betonową lub asfaltową. Ustawa, reformuje przysłowiowo brudne podwórza Łodzi, pragnąc nadać im przedewszystkiem czysty wygląd.

WYSOKOŚĆ BUDYNKÓW.

Ciekawym jest paragraf, w którym określa się ustawową wysokość budynków od strony ulicy i podwórza. Wysokość ta nie powinna przekraczać wzajemnej odległości między sąsiadującymi budynkami. Wszystkie budynki muszą również być ogniotrwałe. Wyjątki mogą być stosowane dla oddzielnie stojących budowli, nie posiadających ogniotrwałych ścian ale pod warunkiem, że będą dość daleko budowane od ogniotrwałych budynków (12 mtr.) i, że pokrycie dachu będzie ogniotrwałe.

Jak widać troska o bezpieczeństwo pożarowe nakazała ustawodawcy powyższe zastrzeżenia dla uregulowania tej „palącej” sprawy w Łodzi.

Przepisy budowlane m. Łodzi określają ponadto szczegółowo wysokość ciśnienia na grunt przy budowie fundamentów, głębokości fundamentów w zależności od wysokości kondygnacji, oraz zabraniają budowy fundamentów na bagnistych gruntach. Dalej omówiona jest grubość ścian budynków, przekrojów kanałów dymowych, wentylacyjnych etc.

HYGJENA MIESZKAŃ.

Ustawa pozwala budować mieszkania różnej wielkości, podkreśla jednak w § 26, że „każde mieszkanie, służące na użytek rodzinny w nowobudującym się domu, winno posiadać przynajmniej jedną izbę z małą kuchenką, względnie widną niszą kuchenną o łącznej powierzchni nie mniejszej niż 20 mtr. kwadr.

Określa ona zatem wielkość najmniejszego dopuszczalnego mieszkania, co zapobiegnie na przyszłość wypadkom, kiedy to w komórkach zamieszkuje całe rodziny. Chorobliwa atmosfera mieszkań w dzielnicach robotniczych ma być usunięta przez obowiązek budowania mieszkań, z przynajmniej dwoma znajdującymi się na przestrzał oknami, tak, aby można było mieszkanie odpowiednio i radykalnie przewietrzyć.

§ 28 brzmi: „Budowa mieszkalnych suteryn jest niedopuszczalna” (wyjątki: pralnie i kuchnie w domach jednorodzinnych, przy zachowaniu dokładnie sprecyzowanych zastrzeżeń).

Przynajmniej dozorce domów, ta upośledzona kasta społeczeństwa, będą mieli podstawę do żądania odpowiednich dla siebie pomieszczeń.

ESTETYKA MIASTA.

Dalsze paragrafy przepisów zmierzają do podniesienia estetycznego oblicza miasta. „Wszystkie domy, wychodzące na ulicę i podwórza winny być wykonane w sposób, niepowodujący zszpecenia ulicy placu lub podwórza. Ściany zewnętrzne z cegły winny być otynkowane, albo starannie fugowane lub wyłożone naturalnym lub sztucznym kamieniem. „Istniejące nieotynkowane domy winny w przeciągu 2 lat być doprowadzone do porządku.

Dalej jest mowa o konstrukcji okien, które winny być otwierane do środka.

WINDY, BALKONY I SZYLDY. Sensacyjnym wprost, jak na

łódzkie stosunki jest obowiązek budowania dźwigów, czyli wind w domach o 4-ch kondygnacjach lub wyższych, o ile na 4-em piętrze są pomieszczenia dla ludzi. „Dźwigi te — mówi ustawa — mają odpowiadać warunkom bezpieczeństwa i być stale utrzymane w stanie czynnym”.

Po omówieniu wyglądu i głębokości balkonów, przepisy poświęcają trochę miejsca szyldom i urządzeniom reklamowym, licząc się z handlowym charakterem naszego miasta.

§ 36 powiada, że szyldy i urządzenia reklamowe powinny być dostosowane do architektury domów, zarówno pod względem charakteru fasady, jak również pod względem skali. „Świetlne reklamy powinny być tak urządzone, by w dzień nie szpeciły widoku ulicy. Na parkanach nie wolno umieszczać szyldów. Na cele te należy przygotować specjalne tablice. I dalej: „Nieodpowiadające powyższym warunkom reklamy winny być przez właścicieli na żądanie magistratu usunięte lub przeobrobione w terminie 3-chmiesięcznym”.

„Orzeczenie w sprawie szyldów w wykonaniu tych przepisów magistrat opiera na opinii komisji w następującym składzie: 1) prezydent miasta, lub jego zastępca, jako przewodniczący komisji; 2) jeden członek z wydziału budownictwa; 3) delegat rady miejskiej; 4) delegat dyrekcji okręgowej województwa i 5) delegat koła architektów m. Łodzi.

BRAKI USTAWY.

Oto w ogólnych zarysach nowe przepisy budowlane dla naszego miasta. Trudno im cokolwiek zarzucić prócz jednego kardynalnego błędu, który miejmy nadzieję zostanie naprawiony przed uchwaleniem ustawy przez radę miejską. Chodzi mianowicie o to, że w całej ustawie, tak dostrojonej do specyficznych warunków przemysłowej Łodzi, nie wspomniano ani jednym słowem o budowie zakładów przemysłowych i budynków fabrycznych, pomimo, że dość często wyrastają u nas kominy w centrum miasta. Przypuszczać należy, że ten dział, zasługujący na poważne traktowanie z całego szeregu rozumiałych względów, których nie wyliczamy — zostanie odpowiednio uzupełniony przez ustawodawcę, tak, abyśmy otrzymali ustawę realną i obejmującą całokształt zagadnień budownictwa łódzkiego.

Przepisy budowlane zostaną, jak się dowiadujemy uzupełnione na jesieni, po przeprowadzeniu ogólnego planu regulacyjnego miasta.

Powyższa ustawa (pierwsza w Polsce) wejdzie w życie po zatwierdzeniu przez ministerstwo spraw wewnętrznych.

Przepisy zostają w myśl procedury przesłane do urzędu wojewódzkiego, jako do władz nadzorczych, zaś zatwierdzenie ze strony ministerstwa nastąpi po postawieniu odpowiedniego wniosku przez wojewodę.

Spodziewać się należy, że zarówno rada miejska, jak p. wojewoda i ministerstwo potraktują sprawę zatwierdzenia przepisów budowlanych m. Łodzi przychylnie, w przeświadczeniu, że jest ona najbardziej palącą i doniosłą dla metropolii polskiego przemysłu.

CIECHOCINEK ZDRÓJ

Błogostawionych skutków
poprawy zdrowia, usunięcia niedomagani chorobowych dozna każdy, przyjmując najsilniejsze
W EUROPIE
KAPIELE SOLANKOWE
W CIECHOCINKU
Sezon trwa od 1 maja do 31-go października.

Krwawa rozprawa zwyrodniałego młodzieńca Pobił okrutnie dwie siostry w oczach ciężko chorej matki

Oburzająca scena rozegrała się w dniu wczorajszym w mieszkaniu niejakich Szelmanów przy ul. Gdańskiej nr. 8.

W godzinach popołudniowych rozległy się tam rozpaczliwe krzyki kobiety wzywającej pomocy. Gdy przerwani sąsiedzi wbiegli do mieszkania Szelmanów oczom ich przedstawił się wstrząsający widok:

Dwie siostry Szelmanówny, 23 letnia Anna i 24-letnia Gustawa, zalane krwią, płynącą ze strasznych ran na głowie. W łóżku zaś leżała zemdlona matka ich, Marja

Szelmanowa. W pokoju znajdował się również 30-letni brat obu Szelmanównów, Ryszard, jak się okazało sprawca zająścia.

Człowiek ten pozbawiony wszelkich uczuć ludzkich od dłuższego już czasu w bezlitosny sposób maltretował siostry swe, bijąc je okrutnie z najbliższego powodu, Matkę zaś chorą na płuca żył w plugawy sposób.

W dniu wczorajszym doszedł do stanu takiego zezwierzczenia że chwycił butelkę z lekarstwem dla matki i butelka ta zaczął bic

po głowie jedną z siostr. A gdy zakrwawiona upadła, chwycił drugą butelkę i zaczął znęcać się nad drugą siostrą.

Działo się to wszystko w oczach chorej matki, która wstrząśnięta do głębi tą dziką sceną — zemdląta.

Sąsiedzi niezwłocznie zawezwali pogotowie ratunkowe, którego lekarz udzielił ciężko poranionym siostrom opatrunku i przywrócił przytomność Marji Szelmanowej.

Powiadomiona o wypadku policja, pociągnęła do odpowiedzialności Ryszarda Szelmana.

Leichnera Nr. 1001 Kąpiel Smukłości

Kto nie zna tych nieszczęśliwych, otyłych, gromadzących w sobie i na sobie całe masy tłuszczu, pozbawionych siły woli do opanowania swej żarłoczności i gotowych ofiarować królestwo za schudnięcie.

Wszystkie Karlsbady i Marienbady nie są w stanie ani przetopić tego tłuszczu i zahamować żarłoczności. I kuracje głodowe nie zawsze odnoszą skutek pożądanego z względu na serce, którego miesiąc sercowy głodu nie znosi.

I dlatego wielkim triumfem nazwać można oddanie na użytek tych nieszczęśliwów „Soli Smukłości Leichnera Nr. 1001”, które bez przymusowego stosowania kuracji głodowej, drogą normalnie przyspieszonej przemiany materii powodują spalenie się tłuszczu i stałe zmniejszanie się wagi ciała.

A dodać należy, że „Sole Smukłości Leichnera Nr. 1001” żadnego szkodliwego wpływu na serce i jego mięsień nie wywierają. Przeciwnie, pod wpływem przyjemnego ich zapachu i wydzielanego kwasu węglowego, działają ożywczo, przywracają energię, zdolność do pracy, humor. Ta zupełna nieszkodliwość „Soli Smukłości” w stosunku do serca, nawet chorego, daje im absolutną przewagę nad wszystkimi innymi, szeroko w prasie zachwalanymi, środkami odtuszczającymi.

Kąpiele o temp. 28° R. należy brać 2 razy na tydzień po 15 minut przed samem ułożeniem się do snu. Skutek niezawodny po 20 kąpielach.

Prez. Mościcki i marsz. Piłsudski w Piotrkowie.

W listopadzie odbędzie się w Piotrkowie uroczystość wręczenia chorągwi 25 pp. ufundowanej przez społeczeństwo.

Na uroczystości tę przybędą do Piotrkowa prezydent Rzplitej oraz marsz. Piłsudski, jak również biskup polowy ks. Gall i przedstawiciele rządu oraz władz wojskowych.

Wystawa

prac uoźniów szkół powszechnych.

Do dzisiejszego dnia zwiędziło wystawę 129 szkół powszechnych i kilka szkół średnich, razem zwiędziło wystawę około 25 tysięcy dzieci i kilka tysięcy osób dorosłych.

Wystawa, która wzbudziła wielkie zainteresowanie, otwarta będzie jeszcze tylko w dniu dzisiejszym od godz. 9 rano do godz. 9 wieczorem.

Ostatnie posiedzenia rady miejskiej

Ostatnie przed feriami plenarne posiedzenia rady miejskiej odbędą się w dniach 26 i 27 b. m. Na porządku dziennym tych posiedzeń znajdzie się szereg ważnych spraw z dziedziny najaktualniejszych zagadnień naszej gospodarki komunalnej.

Noce dyżury aptek

Dziś w nocy dyżurują następujące apteki:

M. Epsztejn (Piotrkowska 225), M. Bartoszewski (Piotrkowska 95), M. Rozenblum (Cegielniana 12), Sukcesorowie Gorfeina (Wschodnia 54), J. Koproński (Nowomiejńska 15).

„Morant”

Jedyny i najradikalniejszy środek do leczenia wszelkiego rodzaju robactwa to proszek

„Morant”

do nabycia w aptekach, w składach aptecznych i składach farb.

Wielka Łódź

Dobrze zrozumiały interes naszego miasta wymaga przyłączenia gmin podmiejskich

Rozszerzenie terytoriów wielkich miast przez włączanie w ich granice gruntów z gmin podmiejskich i zapewnianie tym sposobem ośrodkom miejskim możności rozbudowy i swobodnego oddechu — jest dziś naczelnym postulatem polityki terenowej wszystkich rządów municypalnych. Konieczność realizacji tego postulatu znajduje coraz pełniejsze zrozumienie zarówno na Zachodzie, jak i na terenie Polski, gdzie ostatnio niemal wszystkie większe miasta poczyniły energiczne kroki, zmierzające do rozszerzenia granic miejskich. Zarówno względny regulacyjny i budowlany, jak i sanitarny i społeczny, domagają się głosem bezapelacyjnym włączania w granice miast — zatracających swą samodzielność gmin podmiejskich, które — nie mogąc sprostać o własnych siłach nakładanym na nie obowiązkom dobrze zrozumianej gospodarki komunalnej — stają się niejednokrotnie dla leżących tuż obok miast źródłem różnego rodzaju kłopotów i wydatków, bez możliwości skutecznego im przeciwdziałania.

Urządzące obecnie władze m. Łodzi, zdając sobie sprawę z powagi zagadnienia i dążąc m. in. do położenia kresu szerzącej się w sferze interesów miasta speculacji terenowej, dzikiej parcelacji i bezplanowej zabudowie, powołały do życia specjalną komisję do spraw rozszerzenia miasta. Wystąpienie z energiczną inicjatywą, ze strony m. Łodzi, było tembardziej konieczne, że gminy podmiejskie nie okazują żadnego absolutnie zainteresowania sprawami regulacji, zabudowy i t. p. Dowodem tego jest fakt, iż gdy jeszcze w roku 1919 magistrat m. Łodzi wystąpił z projektem uzgodnienia planów zabudowy miasta i gmin podmiejskich, gminy te na posiedzenia zajmującej się tą sprawą komisji przedstawiciele swych nie przysłały, bojkotując inicjatywę magistratu aż dotychczas, dopóki cała sprawa nie utknęła na martwym punkcie.

Plany obecnego magistratu co do przeprowadzenia przyłączenia gmin podmiejskich do m. Łodzi i uregulowania w ten sposób domagających się oddawna radykalnej sanacji stosunków nie wywołały jednak, jak to zaraz zobaczymy, spodziewanego echa wśród drugiej strony zainteresowanej, t. j. wśród gmin podmiejskich. W jednym z pism łódzkich ukazała się niedawno opinia wydziału powiatowego, ujawniająca w sposób aż nadto wyraźny zarówno niezrozumienie wagi sprawy połączeniowej przez reprezentantów gmin podmiejskich, jak i ich głęboką, a niezasadzoną realnie niechęć do tej sprawy. O ile można wyrozumić z opinii wydziału powiatowego, głównymi przesłankami tej niechęci są całkiem przedwczesne obawy przed ciężarami fiskalnymi jako konsekwencją przyłączenia, oraz pogląd, że „Łódź, zanim rozpocząłby akcję przyłączenia terenów podmiejskich, powinna przede wszystkim uporządkować się sama”, i że kiedyś przyłączenie to zrealizowane będzie przez „samo życie”.

Pozostawiając na uboczu nieaktualną dziś zupełnie sprawę obciążenia fiskalnego ludności przyłączonych ewentualnie terenów, zaznaczyć jednak trzeba, jaknajbardziej kategorycznie, że bez przeprowadzenia dzieła przyłączenia ani Łódź nie będzie się mogła, jak należy „uporządkować sama”, ani też okolice podmiejskie nie zdołają się same podnieść „pod względem kulturalnym”. Dokonanie tych zadań możliwe jest tylko w terytorjalnych granicach „wielkiej Łodzi”, przy zachowaniu zresztą właściwego charakteru zarówno miasta, jak i terenów podmiejskich. Na poparcie powyższego przesvědzenia, zrozumiałego zresztą dla każdego, komu nie obce są najistotniejsze zasady nowoczesnej polityki urbanistycznej, przytoczymy zwycięży, ale bardzo trafnie rzecz ujmujący wniosek ówczesne

go radnego m. Łodzi obecnego wiceprezydenta St. Rapalskiego, zgłoszony do rady miejskiej w dniu 17 czerwca 1927 r. Wniosek ten domagał się włączenia do m. Łodzi szeregu terenów z gmin: Radogoszcz, Nowosolna, Brus, Chojny oraz m. Rudy Pabjanickiej, zaś uzasadnienie tego postulatu brzmiało jak następuje:

„Łódź pod względem przemysłowym jest pierwszym i największym miastem w Polsce. Historia rozwoju przemysłu łódzkiego sięga zaledwie kilkadziesiąt lat wstecz, zaś historia Łodzi datuje się od 1820 roku. Na podstawie danych z wydziału statystycznego magistratu m. Łodzi, zamieszczonych w „Roczniku Statystycznym m. Łodzi” oraz innych publikacjach tego wydziału w 1820 roku Łódź liczyła zaledwie 779 mieszkańców, 110 domów, zajmując przestrzeń 828 ha. W 1850 roku licono 15.764 mieszkańców, 1.010 domów, na terenie 2.739 ha. Na powiększenie terenu wpłynęło przyłączenie w międzyczasie t. zw. Osady Sukienniczej, Osady Rękodzielniczej — Łódka, oraz część lasów, należących do leśnictwa Łaznowy i Pabjanice.

Faktyczny rozwój przemysłu i szybszy przyrost ludności Łodzi datuje się od 1870 roku, w którym to czasie Łódź liczyła 47.650 mieszkańców. W 1890 roku licono 125.227 mieszkańców; w 1906 roku, po przyłączeniu przedmieść, liczba mieszkańców wzrosła do 329.056, zajmując terenu 3.811 ha; w 1914 roku liczba mieszkańców Łodzi przewyższała pół miliona. Po przyłączeniu Bałuty i innych przedmieść w 1915 roku, teren Łodzi wynosił 5.875 ha.

W tych granicach Łódź pozostała do dnia dzisiejszego. W chwili obecnej liczba mieszkańców Łodzi przewyższa 570.000; zaś teren miasta obejmuje przeszło 8.931 nieruchomości.

Powyższe cyfry dobitnie wskazują, w jakim zawrotnym tempie rozwijało się nasze miasto. Jeżeli istotnie Łódź wyprzedziła wszystkie miasta w Polsce rozwojem swego przemysłu i przyrostem ludności, to jednakże w tyle pozostała pod względem urządzeń municypalnych, zewnętrznego wyglądu, estetycznej budowy, a zwłaszcza racjonalnej i planowej rozbudowy, regulacji ulic i placów, które nie są dostosowane do tętna życia naszego miasta.

Do bezplanowego i wprost karykaturalnego zabudowania tych terenów przyczyniły się netylko brak planów regulacyjnych miasta, lecz w wysokim stopniu późne przyłączenie do miasta zabudowanych i gęsto zaludnionych sąsiednich przedmieść. Najlepszym tego dowodem jest przyłączona w 1915 roku osada Bałuty, która w chwili przyłączenia liczyła przeszło 100.000 mieszkańców. Stan tej dzielnicy pod względem sanitarnym i rozbudowy jest tak okropnym, iż nawet obecnie, nowo opracowany plan przez prof. Michalskiego niewiele narazie pomoże, gdyż chcąc przeprowadzić odpowiednie arterie komunikacyjne, skwery, zielone, parki, boiska dla młodzieży oraz należytej szerokości ulice, trzeba czekać całe dziesiątki, a nawet setki lat, gdy wybudowane domy frontowe ruzną w gruzy, aby na ich miejsce, wystawiając nowe, cofnąć parę metrów wgląd podwórza. Trzeba zburzyć całe dzielnice miasta, a by dać takie rozplanowanie ulic, jakie wymaga kultura nowoczesnych miast. Podobny obraz przedstawia osada podmiejska „Chojny”.

W przewidywaniu przyszłego rozwoju miasta, rada miejska powinna dążyć, aby do miasta przyłączano jaknajdalej położone niezabudowane tereny, sąsiadujące z naszą gminą, by po przyłączeniu ich mógł magistrat przeprowadzić wzorowe rozplanowanie regulacji tych terenów, celując racjonalnej i wzorowej rozbudowy. Obecne władze miejskie weszły zdecydowanie na drogę, wska-

zaną we wniosku powyższym i prowadzą energiczne prace wstępne, zmierzające ku realizacji planu „Wielkiej Łodzi”. Rzecz prosta, że magistrat, w dobrze pojętym interesie publicznym, nie da się sprowadzić z raz obranej drogi, mimo protesty i oznaki niezadowolienia ze strony niektórych czynników bądź nie rozumiejących pewnych konieczności życiowych, bądź też stawiających ponad nie interesy drobne i małostkowe. Zarząd m. Łodzi nie może tolerować wzrastających tuż pod jego bokiem „podmiejskich” ognisk chorób, brudu i wszelkiego nieporządku, a poszanowania swego dla idei decentralizacji i autonomii gminnej nie będzie uitożsamiał z lekceważeniem interesów m. Łodzi i jego mieszkańców.

Wczoraj, pod przewodnictwem p. wiceprezydenta Rapalskiego odbyło się posiedzenie komisji wyłonionej przez magistrat, dla spraw przyłączenia do m. Łodzi terenów okolicznych. W obradach brał udział pp.: ławnicy Izdebski i dr. Margolis, adw. Żelazowski, inż. Lisowski, Krzeczowski, Kwapiszewski, Rodewald — oraz nac. Kazimierzczak.

Sprawozdanie z prac podkomisji, powołanej do opracowania konkretnych wniosków rozszerzenia granic m. Łodzi, złożył ławnik Izdebski, zaznaczając, że zdaniem podkomisji pożądane jest rozszerzenie granic Łodzi głównie w kierunku północnym, za czym przemawiają zarówno względy regulacyjne, jak gospodarcze. Wśród szeregu motywów podkomisji należy przytoczyć: 1) potrzebę zapewnienia Łodzi terenów budowlanych na północ od miasta; 2) ochronę przed parcelacją terenów leśnych; 3) konieczność zapobieżenia parcelacji dzikiej; 4) konieczność zapewnienia dla miasta terenów rolnych i rolno-pasa izolacyjnego. Pożądane jest również rozszerzenie miasta i w innych kierunkach: na zachód — ze względu na potrzeby władz wojskowych, na wschód — dla potrzeb rozbudowy, na poł. - zachód — celem wybudowania stacji filtrów lotniska oraz dla względów przemysłowych; na południowo zachód — ze względu na rozwój dzielnic robotniczych. Ogółem — według maksymalnego projektu podkomisji — włączeniu do miasta Łodzi podlegałoby ok. 12.000 ha.

W wyniku przeprowadzonej nad powyższym sprawozdaniem dyskusji przyjął komisja wniosek pana wiceprezydenta Rapalskiego, idący w kierunku zapewnienia miastu Łodzi w najbliższej przyszłości terenów z różnych względów najniezbędniejszych i do przyłączenia dojrzałych. Do takich, w myśl uzasadnień p. wiceprezydenta, zaliczone zostały tereny z okolicznych gmin: Łągiewniki, Chojny, Nowosolna, Brus, Rąbień i Radogoszcz.

Następnie wybrana została w rozszerzonym składzie podkomisja, która zajmie się ostatecznym opracowaniem umotywowanych wniosków rozszerzenia m. Łodzi. Do podkomisji tej powołano pp. ławników Izdebskiego i dr. Margolis, adw. Żelazowskiego, inż. Kwapiszewskiego i nac. Rosseta. Wnioski podkomisji mają być rozpatrzone przez radę miejską na jednym z najbliższych posiedzeń politycznych.

M.

Wolne posady przez P. U. P. P.

Państwowy urząd pośrednictwa pracy w Łodzi, Kilińskiego 52, poszukuje kandydatów z dobrymi świadectwami i referencjami do obsadzenia następujących posad:

NA MIEJSCU:
W oddziale dla służby domowej: 6 służących.

W oddziale dla rzemieślników i robotników: 4 rytowników, 1 specjalistę do wykonywania reliefów do tapet, 4 cerowaczki trykotów, 5 cerowaczek pończoch, 10 robotników, znających prace w hutach szklanych, 2 blacharzy, 2 introligatorów.

W oddziale dla inwalidów wojennych: 4 robotników niewykwalifikowanych.

NA WYJAZD W KRAJU:
W oddziale dla rzemieślników i robotników: 1 monter do maszyn automatycznych papierniczych, 1 chemika specjalistę w dziale papierniczym, 2 ślusarzy specjalistów w motorach spalinyowych, 15 tokarzy na żelazo, 1 gospodynią zarządzającą domem i gospodarstwem wiejskim, 1 ciągnaczka drutu, 4 robotników leśnych do wycięcia lasu do karczowania pników z własnymi narzędziami, 3 pletników siatek drucianych, 40 murarzy, 3 spawaczy do ram rowerowych, 1 ślusarz maszynowy do roboty sznytovej, 5 instalatorów do kanalizacji i wodociągów, 3 instalatorów do centralnego ogrzewania, 10 brukarzy, 1 ogrodnika, 1 gumienno, starszego człowieka samotnego, albo wdowca z dorosłymi dziećmi.

W oddziale dla pracowników umysłowych: 1 inżyniera ogrzewnika (centralne ogrzewanie), 1 inżyniera mechanika, 1 chemika specjalistę w tłuszczach, jako kierownika fabryki, 1 organistę samotnego starszego człowieka, 2 inżynierów konstruktorów, specjalistów w budowie maszyn papierniczych.

W oddziale dla inwalidów wojennych: 6 robotników niewykwalifikowanych do różnych robót.

22.000 bezrobotnych w Łodzi i okolicy

Na terenie państwowego urzędu pośrednictwa pracy w Łodzi m. Łódź i powiaty: łódzki, łaski, łęczycki, sieradzki i brzeziński w dniu 23 czerwca 1928 r. było zarejestrowanych 22,023 bezrobotnych, w tem w samej Łodzi 15.451, w Pabjanicach 1.538, w Zgierzu 1.830, w Zduńskiej Woli 780, w Tomaszowie Maz. 2.021, w Konstantynowie 232, w Aleksandrowie 84, w Rudzie Pabjanickiej 87.

Z zasiłków korzystało w ubiegłym tygodniu 12,937 bezrobotnych.

W samej Łodzi brało zasiłki 9,834 bezrobotnych.

Pracowników umysłowych brało zasiłki 1.016.

Strajk w fabryce Poznańskiego

W zakładach przemysłowych Poznańskiego zaprowadzono pewne zmiany i reorganizację pracy w oddziałach przedziału.

Robotnicy na zmiany te nie chcieli się zgodzić i porzucili pracę, zawiadamiając o strajku związek klasowy.

Związek wydelegował swych przedstawicieli celem pertraktowania z firmą i cofnięcia zamierzonej reorganizacji. (b)

Szkoła ogrodnicza w Poznaniu

Dyrekcja szkoły zawiadamia, że zapisy an nowy rok szkolny na kurs pierwszy i drugi przyjmowane będą od 15 czerwca do 15-go sierpnia b. r.

Istniejące przy szkole roczne państwowe kursy ogrodnictwa przyjmowane będą zgłoszenia do dnia 1 września b. r. Wszelkich informacji udziela i wysyła prospekt sekretariat szkoły.

Korespondencje adresować należy: Państwowa szkoła ogrodnictwa w Poznaniu ul. Noskowskiego 6.

Uderzenia krwi do głowy

ściskanie w okolicy serca, brak tchu, uczucie strachu, przeczulenie nerwowe, migrena, niepokoje i bezsenność mogą być łatwo usunięte przy użyciu naturalnej wody gorzkiej „Franciszka Józefa”. Cisłe dane naukowe potwierdzają, że woda Franciszka-Józefa w wypadkach zaporcia przy tych chorobach, daje najlepsze rezultaty.

Inicjatywa magistratu na polu walki z gruźlicą

Z inicjatywy dr. A. Margolisa, ławnika-przewodniczącego wydziału zdrowotności publicznej magistratu, jeszcze w początkach maja r. odbyła się z udziałem zainteresowanych czynników, konferencja w sprawie ujednostajnienia i skoordynowania walki z gruźlicą na terenie m. Łodzi.

W toku obrad okazało się, że zrealizowanie tych dążeń leży zarówno w interesie organizacji, prowadzących walkę z gruźlicą, jak i całej ludności miasta, i że koordynacja akcji przeciwgruźliczej da możliwość leczenia nie tylko poszczególnych osób, lecz przyczyni się również do wykrywania ognisk gruźliczych i roztoczenia nad nimi odpowiedniego nadzoru.

Na konferencji postanowiono powołać radę naczelną do walki z gruźlicą, której zadaniem byłoby objęcie kierownictwa w podjętej akcji i centralizacja pracy na polu przeciwgruźliczym. (m)

W związku z powyższym w czwartek ubiegły pod przewodnictwem dr. Margolisa odbyło się pierwsze posiedzenie organizacyjnej rady naczelną do walki z gruźlicą z udziałem delegatów magistratu, kasy chorych oraz robotniczego wydziału wychowania dziecka.

Na stałego przewodniczącego kasy powołano ławnika dr. Margolisa, natomiast w skład jej weszło po 2-ch przedstawicieli zainteresowanych instytucji, mianowicie: ze strony samorządu m. Łodzi — przewodniczący sekcji do walki z gruźlicą dr. S. Sterling i insp. szpitalnictwa dr. Mittelstaedt, od kasy chorych lekarz naczelny dr. Tomaszewicz i jeden z członków zarządu, od robotniczego wydziału wychowania dziecka prezydentowa Ziemińska i dr. Szustrowa.

Następnie uchwalony został statut rady naczelną walki z gruźlicą według którego do zakresu działalności rady należy:

1) ogólne kierownictwo nad całością walki z gruźlicą na terenie miasta zarówno w zakresie zapobiegania jak leczenia;

2) prowadzenie kartoteki ognisk gruźliczych i kontrola nad nimi przy pomocy odpowiednich badań, prowadzących akcję zapobiegawczą;

3) prowadzenie statystyki gruźliczej na terenie m. Łodzi;

4) ujednostajnianie metod postępowania przez wszystkie poradnie zapobiegawcze oraz regulowanie stosunków pomiędzy poszczególnymi poradniami;

5) zatwierdzenie punktów powstania nowych poradni oraz projektowanie nowych oddziałów szpitalnych, sanatorjów i poradni przeciwgruźliczych;

6) prowadzenie ewidencji łóżek dla chorych gruźliczych w szpitalach i sanatoriach na terenie m. Łodzi.

Co się tyczy programu działalności rady naczelną na przyszłość najbliższą postanowiono przystąpić do ujednostajnienia statystyki i wywiadu we wszystkich zainteresowanych instytucjach, do ustalenia statystyki tzw. ognisk gruźliczych, izolowania chorych z gruźlicą otwartą, przeprowadzenia ścisłej ewidencji łóżek szpitalnych i sanatoryjnych.

Jako definicję „ogniska gruźliczego” przyjęto: mieszkanie, w którym znajduje się chory z gruźlicą otwartą, niemający oddzielnego pokoju.

W wypadkach wykrycia lub zgłoszenia takiego „ogniska” rada wysłać będzie na miejsce wywiadowczynię, która zbada warunki mieszkaniowe i poczyni odpowiednie kroki celem poddania otoczenia chorego badaniu lekarskiemu.

Doniosła sprawą centralizacji i koordynacji akcji przeciwgruźliczej tak pomyślnie podjętą na terenie m. Łodzi, zainteresowały się żywo instytucje zdrowotne ogólnopolskie, jak związek przeciwgruźliczy, ogólnopolski związek kas chorych itd.

Sprawa ta, mająca niezmiernie doniosłe pod względem społecznym i zdrowotnym znaczenie stanie się przedmiotem szerokiej dyskusji na zjeździe przeciwgruźliczym w Poznaniu, zwołanym na 29 i 30 bm.

Na zjazd ten w charakterze przedstawicieli m. Łodzi, wyjeżdżają ławnik dr. A. Margolis i dr. Seweryn Sterling.

Strejk w monopolu spirytusowym

Robotnicy w obronie wydalonego delegata porzucili pracę

W dniu onegdajszym zgłosiła się do okręgowego inspektora pracy p. Wojtkiewicza delegacja komisji organizacyjnej związku pracowników monopolu spirytusowego w Łodzi.

Delegacja oświadczyła, że dyrekcja monopolu wydalila przed kilku dniami z pracy, robotnika, który zostawszy wybrany przez ogół robotników delegatem, czynił energiczne starania w kierunku zorganizowania wszystkich robotników monopolu spirytusowego w jeden związek.

Delegacja prosiła usilnie insp. Wojtkiewicza o poczynienie energicznych kroków u dyrekcji monopolu, by robotnika tego z powro-

tem przyjęła do pracy. Robotnicy bowiem zdecydowali są w obronie towarzysza pracy, zastrejkowca.

Insp. Wojtkiewicz skomunikował się niezwłocznie z dyrekcją fabryki, która oświadczyła mu, iż jest rzeczą wykluczoną, by robotnik ów został z powrotem przyjęty.

Odpowiedź udzieloną przez dyrekcję fabryki, delegacja zakomunikowała pracownikom monopolu, którzy wszyscy natychmiast porzucili pracę i jednomyślnie uchwaliли niezwłoczny strejk.

Wyłoniono też delegację, która interwenjować będzie w Warszawie u ministra skarbu Czechowicza. (p)

Zatarg w przemyśle dzianym

Robotnicy domagają się 15 proc. podwyżki

W dniu 19 bm. upłynął termin dotychczasowej umowy w przemyśle dzianym i robotnicy wystąpili z żądaniem podwyższenia płac o 15 proc., gdyż ostatnią podwyżkę w wysokości 18 proc. uzyskali w roku ubiegłym po 4-tygodniowym strejku.

Wczoraj odbyła się wspólna konferencja z przedstawicielami przemysłowców i ci po długich debatach zaproponowali podwyżkę w wysokości 6 proc. jaką uzyskali

wiólniarze, z tem że umowa zawarta zostanie do dnia 20 września.

Przedstawiciele związku Z. Z. P. oświadczyli, że propozycje te przedłożą robotnikom na walnym zebraniu, lecz w każdym razie zastrzegają sobie prawo wystąpienia w powyższym okresie z akcją podwyżkową bez wypowiedzenia umowy o ile drożyzna artykułów pierwszej potrzeby wzrosłaby o więcej niż o 5 proc. (b)

Pobór rocznika 1907

Kto się ma stawić w poniedziałek i wtorek

W dniu 25 i 26 czerwca r. b. przed komisjami poborowymi winni się stawić następujący poborowi:

Przed komisją poborową nr. 1 (Pomorska nr. 18):

Dnia 25 czerwca — poborowi rocznika 1907, zamieszkałi w obrębie VIII komisariatu policji o nazwiskach na litery:

N od Neb, O, P do Pel.

Dnia 26 czerwca — poborowi rocznika 1907, zamieszkałi w obrębie VIII komisariatu policji, o nazwiskach na litery:

P od Pel, R. S do Sim.

Przed komisją poborową nr. 2 (Ogrodowa nr. 34):

Dnia 25 czerwca poborowi rocznika 1906, mający odroczenie z artykułu 35b ustawy o powszechnym obowiązku służby wojskowej (czasowo niezdolni do służby w wojsku stałem), zamieszkałi w obrębie XII komisariatu o nazwiskach na litery:

od K do Z.

Dnia 26 czerwca poborowi rocz-

znika 1905, mający odroczenie z art. 35b ustawy o powszechnym obowiązku służby wojskowej (czasowo niezdolni do służby w wojsku stałem), zamieszkałi w obrębie I, IV, VI, VII komisariatu policji o nazwiskach na wszystkie litery.

Przed komisją poborową nr. 3 (Zakątna nr. 82):

Dnia 25 czerwca — poborowi rocznika 1907, zamieszkałi w obrębie XII komisariatu policji o nazwiskach na litery:

K do Per.

Dnia 26 czerwca — poborowi rocznika 1907, zamieszkałi w obrębie XII komisariatu policji o nazwiskach na litery:

od Pel do Z.

Osobiste
Łodzianin p. Izidor Nadel ukończył wydział lekarski Uniwersytetu Warszawskiego z dyplomem doktora medycyny.

Wypadek czy samobójstwo? Tramwaj przejechał na śmierć służącą

Straszliwy wypadek miał miejsce w dniu wczorajszym przy ul. Konstantynowskiej.

Gdy tramwaj linii nr. 8, będący w pełnym biegu, znalazł się przed domem nr. 2, rozległ się wstrząsający krzyk kobiety. Jednocześnie motorniczcy zaczęli gwałtownie hamować wagon, ale nie zdolał zapobiec nieszczęściu.

Pod koła tramwaju wpadła młoda kobieta, jak się okazało późniejszą 20-letnią Marją Liszkowską, służącą pp. Pistermanów przy ul. Konstantynowskiej 22.

Nieszczęśliwa, którą z niemałym trudem wydobyto z pod kół

wagonu, miała zupełnie zmiażdżoną głowę, oraz obciętą lewą rękę.

Lekarz pogotowia stwierdził zgon.

Niezwłocznie zostało wdrożone dochodzenie policyjne, w celu stwierdzenia co było przyczyną nieszczęścia: jej własna nieostrożność, czy też nieuwaga motorniczego.

Sensację wywołał fakt, że do prowadzącego dochodzenia IV komisariatu policji, zgłosiło się 5 osób, które zgodnie zeznają, że Liszkowska sama rzuciła się pod tramwaj, w celu samobójczym.

TEATR i MUZYKA

„Tak, to jest Łódź!”

Zespół najlepszych artystów komedjowo - rewjowych teatru miejskiego z pp. Dunajewską, Jakubińską, Niemirzańką, Szubertem, Zniczem, Mrozińskim, Rudajckim, Winawerem, Krzemieńskim, Fabiakiem, Brodnowiczem, Tartakowiczem i in., opracowuje obecnie rewję red. Gustawa Wassercuga p. t. „Tak, to jest Łódź!”, która w najbliższym czasie otworzy okres pięknych, ciepłych wieczorów w teatrze letnim w parku Staszycza. Najpopularniejsze typy łódzkie znajdują w tych artystach świetnych odtwórców. Nad choreografią stroną widowiska czuwa niezawodny mistrz tańca, p. Wojnar, który poza tem wraz ze swoją doskonałą partnerką, p. Soboltówną, urozmaici spektakl dwoma kapitalnymi numerami solowymi. Całość reżyseruje p. Konstancy Tatarski, którego myśl artystyczna i talent dają pełną rękojmię, że rewja „Tak, to jest Łódź!” będzie gwoździem sezonu.

TEATR MIEJSKI

Znakomity wykonawca roli kasjera bankowego Brotonneau w świetnej komedii francuskiej de Flers'a i Caillavet'a „Romans pana kasjera” — Stefan Jarczyk — zegna się dziś nieodwołalnie z łódzką publicznością.

Początek przedstawienia o godz. 9-jej wieczorem.

Na środę przyszłego tygodnia przygotuje teatr miejski ostatnią sensację sezonu — premierę granej w cyrku warszawskim legendy żydowskiej H. Lejwina i Andrzeja Marka p. t. „Golem”.

Od kilku dni odbywają się na scenie teatru miejskiego próby pod kierunkiem reżyserskim współautora, zarazem twórcy warszawskiej inscenizacji Andrzeja Marka.

TEATR POPULARNY

Dziś o godz. 4.20 i 8.20 wiecz. operetka w 3 aktach „GEJSA” urozmaicona nowym baletem znakomitych tancerek siostr Prince z paryskiego „Moulin Rouge”, zaangażowanych na szereg występów.

„GONG”

W wystawionej rewii „Rakietka na księżyc” przed oczyma widzów przesuwa się korowółki znanych na druku łódzkim typów, jak „Czarny Kiks”, „Dr. Mieliński”, „Mecenas Kobylkiewicz” i inni. Postacie te odtwarza cały zespół z niezawodnym Cz. Skoniecznym na czele. Występy J. Madziarówny, H. Buczyńskiej i J. Hrymiewickiej dopełniają program.

Dziś 3 przedstawienia: o godz. 6, 8-ej i 10 wieczorem.

TEATR LETNI W OGRODZIE STASZYCA

Dziś niedziela, i jutro poniedziałek — ostatnie przedstawienia „Panj przesympowej” z Dabrowską, Relewicz - Ziemińską, Szubertem, K. Tatarskiewiczem i Mrozińskim.

Wtorek i środa — „Jutro pogoda” z Jarkowską i Zniczem.

Wielka zabawa w Helenowie na sierotki po żołnierzach polskich

W szeregu instytucji spełniających dotychczas misję społeczno - filantropijną na terenie naszego miasta, na jedno z pierwszych miejsc wysuwa się towarzystwo opieki nad sierotami po żołnierzach polskich.

Powstało ono w okresie 1920 — 1921 roku przystępując przedewszystkiem sieroty po poległych w obronie naszej niepodległości. Dziś we własnym gmachu przy ul. Marysińskiej, wybudowanym nowoczesnie znajduje schronienie 76 sierotek, które pod troskliwą opieką siostr, wychowując się na przyszłych obywateli państwa, kształcą się zarazem w różnych kierunkach pracy zawodowej.

Dla złagodzenia pętrzących się trudności w gromadzeniu funduszków na utrzymanie instytucji, zarząd postanowił w dniu 8 lipca r. b. urządzić w Helenowie Wielką Zabawę Ogrodową, połączoną z mnóstwem różnorodnych niespodzianek.

Misterjum Mesjaniczne

Dziś, o godz. 4 popoł. odbędzie się w teatrze miejskim „Misterjum Mesjaniczne” oraz zabawa dziecięca, wykonana przez dzieci płockiego internatu marjawickiego.

Polska bandera na obcych wodach

Podróże organizowane przez „Żeglugę Polską”

Dnia 20 bm. o godz. 20 przybył do Gdyni s. s. „Jadwiga” wybudowany na stoczni Palmers'a w Anglii.

Przez przejście od wschodnich wybrzeży Anglii do Gdyni przy niesprzyjającej pogoozie statek ten dowiódł, iż pomimo tego, że wymiary jego odpowiadają wymiarom statku przybrzeżnego, posiada wysokie kwalifikacje morskie, doskonale trzyma się na fali, nie obawia się zalewania wodą i utrzymuje swoją stałą szybkość.

S. S. „Jadwiga” wybudowany dla celów całorocznej komunikacji jest dwustrubowcem, co zapewnia mu szybkie i pewne manewrowanie a przy sile maszyn 830 KM rozwija szybkość 12 i pół węzła (12 i pół mil morskiej na godzinę). Statek ten przeznaczony jest dla szybkiej komunikacji między Gdańskiem, Hellem i innymi przystaniami

mi dla zapewnienia pasażerom przejazdów wygodnych i bez straty czasu. Wewnętrzne urządzenia statku są komfortowe.

W najbliższych dniach oczekuje się przybycia z Anglii statku „Wanda” identycznego z „Jadwigą”. Dwa te statki są pięknym na bytkiem żeglugi pasażerskiej.

Statek wycieczkowy „Gdynia” dnia 19 bm. o godz. 7 przybył do Helsingforsu, skąd odszedł do Hangö dnia 22 bm. o godz. 8.

Dnia 27 bm. s. s. „Gdynia” odejście na wyspę Bernholm i do Kopenhagi, a dnia 4 lipca do Visby i Stockholm, poczem jeszcze raz (dnia 12 lipca) uda się na 10-dniową wycieczkę do Tallina, Helsingforsu, Hangö i Rygi; w krajach tych bandera nasza jest przyjmowana z owacją.

Komunikat

Parowa Pralnia „Słońce”, Piotrkowska 238, tel. 136 przyjmuje wszelką domową bieliznę do prania z odbiorem i dostawą do domu.

Cena za 1 kg. magłowanej bielizny zł. 1.—, prasowanej za 1 kg. — zł. 1.50. Sztynna bielizna od sztuksi.

Zwraca się uwagę Sz. Klienci, że żadnych szkodliwych środków przy praniu bielizny nie używamy.

„Człowiek zdrowy i chory”

Komitet wystawy p. n. „Człowiek zdrowy i chory”, mieszczącej się przy ul. Nowo - Targowej 24, zawiadamia, że w czasie trwania wystawy wygłoszony będzie szereg odczytów:

Dnia 24 b. m. w niedzielę o g. 18-jej dr. Klinger wygłosi odczyt z przezwycami n. t. „Choroby weneryczne i ich znaczenie społeczne”.

Dnia 25 b. m., w poniedziałek, o godz. 19-jej inż. Leyberg n. t. „Bakterjologia w życiu codziennym”.

Dnia 26 b. m., w wtorek, o g. 19-jej dr. Kocen n. t. „Znaczenie badań laboratoryjnych - lekarskich dla chorego”.

KURSY

Kierowców SAMOCHODOWYCH inż. Juliusza Jastrzębskiego w Łodzi, Targowa 55 tel. 55-50 Zapisy przyjmuje jeszcze kancelarja od godz. 8—12 i 14—18. Początek kursów 1 lipca 1928 r. Warunki b. dogodne.

Bankructwo sowieckiej polityki zbożowej spowoduje osłabienie eksportu i handlu z państwami zagranicznymi

Kampania zbożowa w Rosji ujawnia głębokie i poważne trudności, z jakimi musi walczyć życie gospodarze Z. S. S. R.

Zapasy zbożowe w pierwszych miesiącach b. r. wykazywały stały spadek. Sytuacja w lutym i marcu pogorszyła się do tego stopnia, iż sowieci uważali za stosowne podjąć przeciwko chłopom szereg radykalnych zarządzeń. Akcja ta skierowana została w pierwszym rzędzie przeciwko bogatym chłopom, t. zw. kulakom, którym zarekwirowano duże ilości zboża i zamknięto ich na dłuższy okres czasu w więzieniach za „kontrywolucję zbożową“.

Dzięki tym represjom zapasy zboża w okresie następnym 3-ch miesięcy wzrosły o 1,8 milj. tonn.

Sukces ten nie został bynajmniej spowodowany zdrowym wzrostem dowozu zboża, lecz jedynie i wyłącznie systemem re-

prezji, stosowanych z całą bezwzględnością.

Od kwietnia ujawnia się znowu spadek dowozu, a plan zbożowy rządu został znowu poważnie zachwiany. W ten sam sposób kształtowała się sytuacja w maju. W okresie od 1 stycznia do 1-go czerwca r. b. zapasy zboża wyniosły 10,99 miliona tonn w porównaniu z 10,82 milj. tonn w tymże okresie roku ubiegłego. Nadwyżka jest więc minimalna.

Nic dziwnego, że wobec takich wyników swej polityki zbożowej sowieci bacznie zwrócili uwagę na zasiewy. Już w kwietniu rząd zwrócił się do chłopów z energicznym apelem, wskazując, iż zasiewy tegoroczne winny być przeprowadzone pod kątem widzenia olbrzymich potrzeb gospodarczych Rosji. Właścianie muszą się zdobyć na wielki wysiłek, doprowadzając do znacznego powiększenia obszaru zasiewów, tych zwłaszcza gatunków zbóż, które

pierwszorzędne posiadają znaczenie dla rynku rosyjskiego. Dla zjednoczenia tych wysiłków powołane zostaje do życia specjalne konsorcjum sowieckie „Sojuzchleb“ z kapitałem zakładowym 300 milionów rubli. Należy jednak się liczyć z tem, że akcja sowietów nie doprowadzi do pozytywnych wyników. Pokrzywdzeni zamożni chłopowie nawołują otwarcie do ograniczenia zasiewów. Akcja ich posiadać będzie dla eksportu zboża sowieckiego zagranicę i dla kształtowania się ogólnej sytuacji rynkowej w Rosji dominujące znaczenie, ponieważ ta warstwa tylko dostarcza nadmiaru zboża, przeznaczanego na eksport.

Pozatem kampania zbożowa nie przedstawia się pomyślnie również i ze względów atmosferycznych. W szeregu miejscowości wiosna opóźniła się o 3 — 4 tygodnie, co też opóźni zbiory. Burze i deszcze zniszczyły część zasiewów.

Ten kryzys rosyjskiej gospodarki zbożowej doprowadził aż do spadku eksportu zbożowego, a spadek ten panować będzie w dal szym ciągu. Dlatego też jasnym jest, że handel sowiecki z państwami zachodnimi natrafi na poważne trudności, ponieważ wysokość zamówień sowieckich zagranicą pozostaje w ścisłym związku ze stanem wywozu sowieckiego do tych krajów.

Oświadczył to zresztą zupełnie otwarcie były komisarz finansów Sokolnikow, który przyznał, że po 5 latach, t. j. w r. 1923-33 eksport zboża rosyjskiego osiągnął wartość 400 — 500 milionów rubli w porównaniu z 700 milionami w okresie przedwojennym. Są to jednak tylko optymistyczne obliczenia komisarzy sowieckich, które rzeczywistość niezawodnie obniży.

A. R.

Rynek pieniężny

Cedula giełdy pieniężnej warszawskiej

AKCJE

Bank Dyskontowy	135.—, 137.—
Bank Polski	181.—, 184.75
Bank Zarobkowy	84.—
Bank Handlowy	117.—
Bank Przem. Lwów	110.—
Elektr. Dąbrow.	78.—
Cukier	66.—
Wysoka	185.—
Lilip	36.50, 37.—
Ostrowieckie serja B	110.—
Starachowice	57.—
Kijewski	83.50
Gosławice	65.—
Fireley	65.25
Węgiel	98.50, 98.—, 98.25
Modrzewów	46.—
Pociąg	10.—

PAPIERY PAŃSTWOWE I LISTY ZASTAWNE

Dolarówka	84.—, 82.—, 83.75
5 proc. konwersyjna kolej.	62.—
5 proc. konwersyjna	67.—
Kolejowa	104.—
8 proc. listy zastawne B. Gosp. Kraj.	94.—
4 i pół proc. listy zastawne ziemskie	zł. 53.—
5 proc. listy zastawne m. Warszawy	zł. 59.50
8 proc. listy zastawne m. Warszawy	zł. 75.75, 76.—
8 proc. listy zastawne m. Piotrkowa	zł. 67.—
10 proc. listy zastawne m. Siedlec	zł. 79.50, 79.—
8 proc. listy zast. Polsk. B-ku Kom. serja II	81.75, serja III 93.—

GOTÓWKI:

Dotary —

CZEKI

Belgia	124.53
Holandia	359.35
London	43.48 i pół
Nowy York	8.90
Paryż	35.02
Praga	26.41 i pół
Szwajcaria	171.87 i pół
Sztockholm	239.22 i pół
Wiedeń	125.50
Włochy	46.90
Marka niem.	218.03

Aukcje wełny

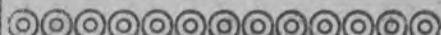
SYDNEY. W czasie aukcji, o trwającej tu 18 b. m. zainteresowania nie było bardzo ożywione. Wybór mierny. Rynek mocny przy wielkich obrotach.

W bieżącym tygodniu odbędzie się doniosła aukcja w Brisbane. W zaoferowaniu znajdzie się około 62,000 bel, w tem 5,500 bel scoureds. Wybór będzie prawdopodobnie naogół dobry.

Pozatem donoszą nam, że całkowita produkcja wełny na sezon 1927-1928 r. sięga sumy 2,400,000 bel.

Na rok następny oczekiwane jest zwiększenie produkcji wełny o 50 do 100,000 bel.

Program sprzedaży na najbliższy sezon przewiduje aż do przerwy Bożego Narodzenia ilość około 1,400,000 bel.

Zanikanie niebieskich oczu

„Soir“ donosi, że znany londyński okulista William Corbet wykazał na zasadzie obszernej, od wielu lat prowadzonej statystyki że niebieskie oczy stają się coraz rzadsze, a w przyszłości zaś rzadziej ten zupełnie zniknie, ustępując miejsca oczom ciemnym. Dr. Corbet objaśnia to zjawisko przystosowywaniem się zrenicy do intensywnego światła elektrycznego oraz wzmocnionym czytaniem. Ciemne oczy lepiej znoszą konieczność w tym wypadku wyteżenie wzroku, niż niebieskie i konsekwentna natura przygotowywane ten organ do nowych warunków życia.

Kapitały zagraniczne w Polsce

W przemyśle włókienniczym kapitał obcy stanowi 11 proc.

Ministerstwo przemysłu i Handlu opracowało ostatnio, na podstawie posiadanych materiałów, statystykę udziału kapitałów zagranicznych w naszych spółkach akcyjnych.

Dane te na różne przepisy ustawodawcze, obowiązujące jeszcze do końca roku bieżącego w każdej z dzielnic, obejmują tylko b. zabory austriacki i rosyjski, gdyż w Polsce Zachodniej spółki akcyjne nie podlegają koncesji i obowiązane są tylko rejestrować się w rejestrze handlowym, a zatem ministerstwu brak było odpowiednich materiałów, które dawałyby możliwość objęcia statystyką również i spółek akcyjnych Polski zachodniej.

Oczywiście, że wskutek tego otrzymany obraz niedostatecznie odzwierciedla istotny stan rzeczy, tem niemniej jednak 850 spółek objętych statystyką stanowi trzon przemysłu polskiego i zmiany, jakie należałoby wprowadzić, chcąc uwzględnić kresy zachodnie, poza podniesieniem się wysokości ogólnej kapitału spółek akcyjnych, do-

tyczyłoby mogły jedynie kapitałów niemieckich i amerykańskich, przesuwając je na jedne z pierwszych miejsc.

Jak wynika z opracowanego w wydawnictwie przez p. W. Supińskiego zestawienia kapitałów zakładowych spółek akcyjnych przemysłowych na dzień 1.1 1928 roku, kapitał łączny wymienionych poprzednio 850-ciu spółek akcyjnych stanowił 76 proc. kapitałów, uiokowanych w przemyśle polskim pod postacią spółek akcyjnych.

Podkreślić jeszcze należy, że w wypadkach, gdy akcje są na okaziciela, określenie narodowości kapitału jest bardzo utrudnione, a często wprost niemożliwe do przeprowadzenia; mamy tu na myśli stosunkowo niski udział Niemiec (2,9 proc.) w kapitale 850 spółek akcyjnych.

Udział kapitału zagranicznego w polskich spółkach akcyjnych (czynnych na ziemiach polskich prócz ziem Zachodniej Polski): przedstawiał się w dniu 1 stycznia 1927 r. w sposób następujący:

Rodzaj przemysłu	ogółem	Kapitał akcyjny w tem zagraniczn.	proc. udział zagr.
Przemysł włókienniczy	348.110 tys. zł.	36.873 tys. zł.	11 proc.
Górnictwo i hutnictwo	262.166 "	83.868 "	32 "
Przemysł naftowy	184.304 "	110.872 "	60 "
Przemysł spożywczy	174.562 "	6.734 "	4 "
Przem. metal. i elektro-techniczny	164.700 "	21.187 "	10 "
Przemysł chemiczny	80.050 "	15.011 "	19,2 "
Elektrownie	66.404 "	29.651 "	43 "
Papiernie	43.488 "	6.438 "	15 "
Przemysł drzewny	23.953 "	3.602 "	15 "
Pozostałe przemysły	180.568 "	8.569 "	5 "

850 spółek akcyjnych 1.528.305 tys. zł. 322.805 tys. zł. 21 proc.

Pochodzenie kapitału zagranicznego umieszczonego w polskich spółkach akcyjnych i udział procentowy w powyższej ogólnej kwocie tego kapitału wykazuje następujące zestawienie:

Kraj	Suma	Udział proc.
Francja	177.528 tys. zł.	55 proc.
Austria	40.693 "	12,5 "
Belgia	25.342 "	7,9 "
Szwajcaria	13.523 "	4,1 "
Szwecja	11.010 "	3,4 "
Anglja	9.568 "	3,— "
Niemcy	9.372 "	2,9 "
Pozostałe kraje	35.779 "	11,2 "
Razem	322.805 tys. zł.	100.—proc.

Przerachowanie waloryzacyjne 97.200 marek polskich (z 1920 r.) — zł. 3461,50

W podaniu wniesionem do Sądu Okręgowego w Łodzi petent Jakob Lejb Minenberg wyjaśniając, iż wyrokiem sądu okręgowego w Łodzi, z dnia 23 maja 1923 r. została zasądzona od pozwanych Alojzego i Pelagji małż. Gałczyńskich na rzecz powoda suma 97.200 marek polskich, jako połowa sumy 194.000 mk. polsk. z procentami, tytułem zwrotu podwójnego zadatku oraz suma 3516,50 mk. kosztów sporu i załączając pomieniony z uzasadnieniem wyrok, odpis powództwa i umową obietnicy kupna - sprzedaży wnoszą: 1) przerachować sumę 97.200 mk. z 6 proc. od 6 maja 1920 roku na sumę zł. 3888 w zlocie oraz przerachować sumę kosztów sądowych mk. 3516,50 na sumę zł. 117,20 złotych piateknych w zlocie.

Sąd po zaopatrzeniu całokształtu sprawy i zważywszy, że żądanie petenta zostało udowodnione złożonymi dokumentami i oświadczeniem pozwanego i podlega uwzględnieniu postanowił przerachować mk. 97.200 na zł. 3461,50 wraz z 6 proc. od 6 maja 1920 r., mk. 3516,50 kosztów sądowych przerachować na zł. 117,20 i zasądzić od Alojzego i Pelagji małż. Gałczyńskich na rzecz Jakuba - Lejby Minberga tytułem kosztów sądowych i wynagrodzenia za prowadzenie sprawy zł. 75.— (o)

Koniec statku rotorowego Będzie on przerobiony na szkuner

„Baden-Baden“, pierwszy statek z rotorem systemu Flettnera, który w swoim czasie był sensacją w dziedzinie nawigacji, został niedawno sprzedany pewnemu towarzystwu w Filadelfji, które przerobi go na zwykły szkuner mieszany. Rotory zostaną zastąpione przez żagle, a motor obracać będzie propeler.

„W ten sposób — pisze liverpoolski „Journal of Commerce“, — kończy się pierwszy epizod doświadczenia, którego ważności, mimo wyników niekorzystnych, niedocenić nie należy. Technicy świata całego prowadzą dalej prace konstrukcyjne nad tym systemem, wprowadzając pewne zmiany w budowie oraz stosując lepszy materiał. System rotorowy nie wypowiadział jeszcze swego ostatniego słowa. Statek „Barbara“, będący obecnie w służbie w kompanji Sloman na wodach między Hamburgiem i morzem Śródziemnym, pracuje równocześnie z dwoma żaglowcami, co daje możliwość porównania sprawności rotora z żaglami. Porównanie tego rodzaju jest jedynie na miejscu — nie można bowiem statku rotorowego porównywać z wielkim okrętem dwusrubowym.“

Przypominamy, że konstrukcja statku rotorowego jest dziełem wynalazcy niemieckiego Antoniego Flettnera, myśl zaś wyzyskania siły popędowej wiatru, działającego na obracający się cylinder wysunął pierwszy fizyk niemiecki Magnus już na 70 lat przed konstrukcją Flettnera. Słaby motor obraca cylindry - rotory. Flettner — jako konstruktor — nie zawiódł pokładanych

nadziei. „Baden - Baden“ i „Barbara“ poruszają się na wodach o wiele sparwniej, niż zwykle żaglowce — eksploatacja rotorów jednak nie kalkuluje się z punktu widzenia handlowego korzystnie. (sk)

Banki są obowiązane ubezpieczać swych pracowników od nieszczęśliwych wypadków

Najwyższy trybunał administracyjny w sprawie nr. 1363-27 odpowiedział na pytanie, czy banki są obowiązane ubezpieczać swych pracowników od nieszczęśliwych wypadków w sensie twierdzącym, powołując się na brzmienie noweli polskiej z dnia 7 lipca 1921 roku do obowiązujących ustaw austriackich (zasadnicza ustawa z 1887 r.), która pociąga do obowiązku ubezpieczenia swych pracowników od nieszczęśliwych wypadków wszystkie zakłady, „prowadzone w sposób przemysłowy“, a więc zakłady, obliczone na zysk, jak komentuje najwyższy trybunał administracyjny, do których banki niewątpliwie należą.

Ponieważ konferencja radców prawnych instytucji kredytowych przy związku banków w Warszawie stanęła na wręcz odmiennym stanowisku, przeto mimo zapadłego wyroku w trybunale banki zamierzają bronić tego stanowiska w innych analogicznych sprawach, które niewątpliwie wejdą na wplądanie najwyższego trybunału administracyjnego. (o)

Co usłyszymy dziś przez radio?

Warszawa (1111 m.) —
 10.15. Transmisja nabożeństwa z bazyliki Wileńskiej.
 12.00. Transmisja z sali Starego teatru w Krakowie koncertu z okazji zjazdu związku towarzystw śpiewających i muzycznych.
 17.00. Koncert popularny. Transmisja z Doliny Szwajcarskiej. Koncert popularny orkiestry filharmonii warszawskiej, organizowany wspólnie z wydziałem oświaty i kultury magistratu m. st. Warszawy. Wykonawcy: orkiestra pod dyr. Tadusza Mazurkiewicza, Ada Falk (sopran) i prof. Jerzy Lefeld (ak.).
 19.10. Odczyt p. t. „W Alzacji i Lotaryngii” — wygłosi p. Stan. Lenartowicz.

RADIO AUDION
Traugutta 1, tel. 53-71
 (gmach Grand-Hotelu)
 poleca

ODBIORNIKI
 własnej konstrukcji, oraz światowych firm zagranicznych **SCHAUB i LOEWE**
 Bez względu na selekcję. Idealna czystość tonu. — Części składowe. Porady techniczne.
Ladowanie akumulatorów.

Najtrwalsze Lampy Katodowe **ORION - ECHO**

19.35. Odczyt z cyklu „Z doby Sasów i Stanisławów” — wygłosi dr. Kazimierz Marjan Morawski.
 20.15. Koncert wieczorny. Transmisja koncertu z Doliny Szwajcarskiej.
 21.00. Koncert z udziałem Ady Sari (sopran), Bolesława Kona (fortepian) i prof. Ludwika Ursteina (akomp.).
 1. Chopin: Fantazja F-moll odegra p. Kon. 2. Chopin: Żal, b) W. Fremann: Cudne oczy, c) Alfred Bachelet: Chère nuit, d) Ałbajew: Słowik — odśpiewa p. Ada Sari. 2. a) Prokofiew: 1) Marsz z op. „Miłość do trzech pomarańczy”, 2) Pre-

ludjum C-dur, b) Albeniz - Godowski: Tango, c) Albeniz: Cordoba, d) Glinka-Liszt: Marsz czerklesów z op. „Ruslan i Ludmiła” — odegra Kon. 4. a) Charpentier: Aria z op. „Luiza”, b) Verdi: Aria z op. „Rigoletto”, c) Jan Strauss: Walec „Nad modrym Dunajem” — odśpiewa p. Ada Sari.
 22.30. Transmisja muzyki tanecznej z restauracji „Oaza” orkiestra pod kierunkiem Wacława Roszkowskiego i Ign. Karbowiaka.
 Daventry Exp. (491) —
 21.00 — Utwory kameralne (Kwartet smyczkowy Beethovena op. 59 Nr. 2, Suita na flet, harfę i skrzypce Goossensa, Sceny andaluzyjskie na altówkę, fortelepian i kwartet smyczkowy Turli, Intermezzo na flet, harfę, karnet i kwartet smyczkowy Ravela).
 Tuluza (391) —
 20.15 — Fragmenty z opery „Werther” Massenet.
 Mediolan (526) —
 21.00 — Opera Montemezziego „Miłość trzech królów”.
 Wiedeń (517) —
 12.00 — Fantazja na tematy Brucknera, P. E. Bacha Andante i Largo op. 93 Regera.
 15.00 — Uwertura do op. „Wolny strzelec” Webera, Symfonia H-moll Schuberta i Symfonia IX Brucknera.
 19.10 — Kwartet smyczkowy Beethovena op. 18 nr. 3, Arje i pieśń.
 Brno (441) i Praga (348) —
 10.00 — Koncert (Poemat symfoniczny „Moldawa” Smetana, Koncert skrzypcowy Dworzaka i Symfonia Nr. 2 Fibiha).
 20.00 — Utwory Dworzaka (Sonata skrzypcowa op. 57, Pieśń miłosna op. 83 i Trio fortepianowe op. 9).
 Budapeszt (555) —
 19.30 — Operetka Martosa „A kis graf”.
 Berlin (483) i Königswusterhausen (1250) —
 11.30 — Uwertura do opery „Idomeo” Mozarta, Warjacje Reznicka i Symfonieta na tematy rosyjskie Rimski-Korsakowa.
 Kolonia (283), Langenberg (468) i Königswusterhausen (1250) —

Wiadomości sportowe

Polska -- Szwecja

Skład naszej reprezentacji
 Projektowany od dłuższego czasu mecz międzypaństwowy w piłkę nożną między Polską i Szwecją odbędzie się ostatecznie w dniu 1 lipca rb. Ostateczny wybór miejsca rozgrywki zapadnie na najbliższym posiedzeniu PZPN.
 Skład naszej reprezentacji jest następujący:
 bramkarz — Kisieliński (Polonia)

PENSIJONAT

S. Dawidowiczowej
BENDZELINIE - SMOLARNIA
 Stacja Zakowice (dojazd dogodny) Mięscowosc sucha, lesista, plac do gier, radio. — Kuchnia zdrowa i obfita. Ceny przystępne. 059

Na raty

Wszelką damską garderobę oraz roboty futrzane w najwykwintniejszym wykonaniu przyjmuje z własnych i powierzonych materiałów po cenach konkurencyjnych

M. ROZENBERG

CEGIELNIA 36. TELEF. 63-97
 Lewa oficyna, II-gie piętro.
Krawiec Cywilny i Wojskowy JAN KUCZKA
 Zeromskiego 5
 wykonywa wszelkie obstalunki po cenach przystępnych. 6180-4

Półfinały w walce o puchar Davis'a

Włochy = Anglja 3:0
 W półfinałowym spotkaniu Włochy — Anglja w walce o puchar Davis'a zwycięstwo już zdobyli definitywnie włosi, prowadząc po dwu dniach 3:0. W pierwszym dniu Stefani pobił Gregory 6:3, 3:6, 6:3, 6:2, a Morpurgo pobił we wspaniałej formie Higgsa 7:5, 6:4, 7:5. Następnego dnia włoska para Morpurgo — Gaslini pobiła parę Crole — Rees i Cames z wynikiem 6:4, 3:6, 4:6, 7:5, 7:5, zdobywając w ten sposób decydujący punkt dla włoskich barw.

Czechosłowacja -- Holandia 2:0
 W pierwszym dniu walki półfinałowej o puchar Davis'a czechi zdobyli wygranie obie gry pojedyncze, zdobywając prowadzenie 2:0 i zapewniając sobie w ten sposób prawie pewne zwycięstwo i wejście do finału strefy europejskiej.
 Tak więc do finałowej walki wejdą Włochy i Czechosłowacja, kto z nich zwycięży, aby zmierzyć się potem z finalistą strefy amerykańskiej — Stanami Zjednoczonymi — trudno dziś przewidzieć.

PIĘKNA MIEJSCOWOŚĆ ODPOCZYNKOWA NAD MORMEM BAŁTYCKIM
Seebad-Heringsdorf
 POLSKI PENSJONAT „PUNT“ — Właśc. Eugenja Szykierowa
 z tarasu wyjście na piękną plażę.
 Wykwintna kuchnia. Ceny przystępne.
 Od 15 sierpnia do końca września pokój z całkowitym utrzymaniem od 8-10 marek. — Blizsze wiadomości: Łódź, tel. 12-14.

PAMIĘTAJ RAZ NA ZAWSZE TYLKO TEL. 36-69
 „Szybka Pomoc Krawiecka” ul. Piotrkowska 110 (w podwórzu)
 odświeża: garnitur za zł 2,30, suknie za zł 2,00, z odebraniem i odesłaniem.
 Farbowanie, pranie chemiczne, reperatury, przeróbki i sztuczne czerwanie.
 Wszystko wykonuje się w najkr. czasie. Na każde telefoniczne ządanie wysyl. gońca. — Zakład czynny od 5 rano do 1 w nocy.
Proszek — od — **potu nóg „ZMIJKA”**
 usuwa nieprzyjemną woń.
 Apteka S. Bartoszewskiego Piotrkowska 164, tel. 71-15.

Letnie suknie

Elegancja, ceny przystępne wielki wybór
Suknie etaminowe
 w najnowszych deseniach 38,—, 32,— 24,—
Suknie kreponowe
 i z innymi lekkich towarów 18,—, 14,— 10.50
Jedwabne suknie
 ciekawe nowości 45,— 35,—
Krep de Chinowe
 ostatnie modele 75,—, 58,— 48,—

Suknie modelowe najelegantsze wykonanie od 125 do 170

Pepege letnie obuwie, nadszedł świeży transport.

Kapielowo
 płaszcz 45,—, 32.50
 kostjumy 10.70, 3.95
 prześcieradła 28,—, 18.50

Szalfarki damskie w różnych cenach
Juljusz Rozner
 Piotrkowska 98 i 160

Terenowo-Budowlane Towarzystwo BILANS

AKTYWA		PASYWA	
Zł.	gr.	Zł.	gr.
Nieruchomości	2.218.691,—	Kapitał akcyjny	200.000,—
Hipoteki	326.469,56	Amortyzacja	31.380,07
Dłużnicy	7.516,75	Rezerwy	1.249.220,49
Inwentarz	1,—	Wierzyciele	778.887,73
		Nadwyżka	293.190,02
	2.552.678,31		2.552.678,31

WPLYWY		WYDATKI	
Zł.	gr.	Zł.	gr.
Wpływy z nieruchomości	516.614,83	Koszty handlowe	48.552,78
		Podatki	132.378,78
		Procenty	42.493,25
		Nadwyżka	293.190,02
	516.614,83		516.614,83

Rachunek zysków i strat na 31 grudnia 1927 roku.
 Członkowie Zarządu: (—) L. Skulski. (—) Arnd. (—) E. Ulmann. (—) L. Tołoczko.
 Komisja Rewizyjna: (—) J. Iwanowski. (—) G. A. Burckhardt. (—) W. Kuchelbeker. (—) E. de Praet.
 Kierownik Księgowości: (—) St. Podciechowski.

NA RATY ROWERY „Brennabor” wszechstronna tower sławy Wylączna sprzedaż
 oraz wszelkie inne krajowe i zagraniczne firmy
 Kokożko i Borysewicz 6 sierpnia 3.

CHIROMANTKA
 PSYCHOLOG — M-me MARIE
 Dawniej Radwańska, obecnie Sienkiewicza Nr. 67, m. 27 poprzeczna oficyna, I piętro.
 Przyjmuje od godz. 2-ej do 8-ej po południu prócz świąt. 119

Asystent (ka)
 do gabinetu dentystycznego potrzebna od zaraz na godz. wieczorne. Wiadomość: Wschodnia 31 m. 6, tel. 31-91 między 2-5 pp.

Uwaga! Rodzice! Uwaga!
Szyk Dziecięcy
 poleca na sezon letni wszelkiego rodzaju elegancie ubranka, szpile, sukienki, sukienki wełniane, jedwabne, waszajdowe, aksamitne, paleta z czapczkami podług najnowszych wiedeńskich fasonów, wszelkiego rodzaju bieliznę dziecięcą, dzienną, nocną i pyjamy. Przyjmuje się również zamówienia z własnych materiałów.
 Ceny przystępne! Warunki dogodne!
Szyk Dziecięcy, B. Cegielniana 5.
Ostatnie dni!
Wyprzedają
MEBLI
 łóżka, metalowe, nocne stoliki, szafy, stoły bilardowe i t. p. w całości lub częściowo po cenach nader niskich.
Zawadzka II od 5 — 8 wiec.
 Władysław S. Żorczy.

ELEKTRON
 ŁÓDŹ, SIENKIEWICZA 39
 SPRZEDAŻ MATERIAŁÓW ELEKTRYCZNYCH SPECJALNY DZIAŁ RADJOWY
HURT DETAL

Tworzyjanki
 pensjonat M. Chrzanowskiej
 do wynajęcia od 1 lipca 2 pokoje umeblowane, telefon, światło elektryczne, kąpiel, kuchnia higieniczna. Referencji dr. J. Marzyński Łódź, Piotrkowska 175, tel. 88 i 62-00.

Dyrekcja Gimnazjum Zgromadzenia Kupców m. Łodzi
 (handl. matem.-przyrod.)
ul. Narutowicza Nr. 68
 podaje do wiadomości, iż egzaminy wstępne odbędą się w dniach 25, 26 i 27 czerwca o godz. 9 rano.
 Otwartą zostanie klasa A dla nieumiejących czytać i pisać. Czesne w tej klasie wynosić będzie 300 zł. rocznie.
 Do klasy VII-iej Wydziału Handlowego mogą być przyjęci bez egzaminu uczniowie wszystkich typów gimnazjów po ukończeniu 6 klas. Różnice programu zostaną wyrównane drogą specjalnych dodatkowych lekcji (bezpłatnie).
 Podania do klasy A, podwstępnej, wstępnej i wyższych przyjmuje kancelarja od dnia dzisiejszego.
 Dyrektor: **Antoni Idźkowski.**

MIMOZA

Dziś i dni następnych.

Najbogatszy, najpiękniejszy, najwystawniejszy, oszałamiający i erotyczny dramat paryski p. t. **„Szalona noc”**
W roli głównej: królowa salonów, piękna władczyni mody **HUGUETTE DUFLES.**

Następny program: Przepiękny film najnowszej produkcji p. t. **„MOST ŚMIERCI”** Sensacyjno - erotyczny dramat w 10 wielkich aktach.
W rolach głównych: Renee Adoree, słynna odtwórczyni córki **„Mandaryna Wu”** Thomas Meighan, Aileen Pringle.

Słynne na cały świat

miejsowości kuracyjne i odpoczynkowe

Pensjonaty, internaty dla dziewcząt i chłopców. Cena całkowitego pensjonatu dla dzieci 140 fr. szw., dla dorosłych 150 fr. szw., obowiązująca dla 4 miejscowości kuracyjnych, przy zmianie miejscowości co tydzień. Referencje przeszło 1000 rodzin. Prospekty za zwrotem porta.

Biuro Pensjonatów Pestalozzi
(Federation Internationale des Pensionnats Europeens)
Budapeszt, V. ul. Alkotmany 4. I.
(Telefon: Terez 242-36)

Miejscowości kuracyjne i odpoczynkowe

Na Węgrzech: Budapeszt, Siofok **W Szwajcarii:** Genewa*, Lozanna*, Neuchatel*, Lucerna, Montreux*, Zurych*, Lugano, St. Moritz. **We Francji:** Paryż*, Deauville, Trouville, Biarritz, Aix-les-Bains, Grenoble*, Evian (nad jeziorem Genewskim) Chamonix. **Na riwierze francuskiej:** St. Raphael, Cannes, Nicea*, Juan-les-Pins, Monte-Carlo, Mentona. **W Anglii:** Londyn*, Cambridge*, Brighton, Folkstone. **We Włoszech:** San-Remo*, Nervi, Wenecja, Bordighera, Abazia, Riccione, Rzym*, Neapol*, Palermo, Meran. **W Austrii:** Wiedeń*, Zell am-See, Linz*, Innsbruck*, Salzburg. **W Niemczech:** Berlin*, **W Belgii:** Ostenda. **W Afryce:** Ngier, Tunis.

W miejscowościach, oznaczonych *, znajdują się stałe internaty dla dziewcząt i chłopców (także dla dorosłych, otwarte przez cały rok. Natomiast pensjonaty w miejscowościach kuracyjnych otwarte są jedynie w lipcu, sierpniu i wrześniu.

Podróże zbiorowe korzystają ze zniżki (25—50 proc). Bezpośrednie extra wagony Pullmanowskie. Ceny internatów w czasie roku szkolnego (od 15 września) 110 fr. szw. miesięcznie. 4388—20

Zabawki

w wielkim wyborze, również samochody, rowery, dreźny, mebelki dziecięce, wózki dla lalek, mnóstwo gier towarzyskich poleca po cenach najniższych
UWAGA: Klika lalek na miejscu

„Raj Dziecięcy”

34 ul. Narutowicza 34

ZNANY

PENSJONAT

DLA DZIECI I MŁODZIEŻY

G. LICHTENSZTAJNOWEJ w Tworzyńkach (st. Koluski)

zostaje otwarty w pierwszych dniach czerwca
Wiadomość: G. Lichtensztajnowa, Aleja 1 Maja 11. Tel. 73-17
Codziennie od 3 — 5 po pol.

Pensjonat

dla dzieci i młodzieży

S. LEWINSONOWEJ KRASZEW (st. Andrzejów)

otwarty
Willa Sajduły w lesie. Dla dzieci zaangażowana została rutynowana freblanka
Wiadomość: na miejscu oraz Lewinson, Narutowicza 31 skład apteczny.

Gimnazjum Żeńskie

z pełnymi prawami gimnazjów państwowych (kategoria A)

Marji Hochsteinowej

Wólczańska № 23, tel. № 14-17.

Egzaminy wstępne rozpoczęły się we środę 20 czerwca. Zapisy kandydatek do wszystkich klas odbywają się codziennie w godzinach szkolnych.

Stale stanowisko

na pensję i prowizję — może uzyskać inspektor ubezpieczeniowy możliwie z długoletnim doświadczeniem fachowym, specjalista w pozyskiwaniu ubezpieczeń od nieszczęśliwych wypadków.

Oferty z życiorysem, uwzględniającym szczegółowo pracę w asekuracji i żądaniem wynagrodzenia prosimy kierować do „VESTA” Bank Wzajemnych Ubezpieczeń w Poznaniu zał. w r. 1873, Oddział w Łodzi, ul. Piotrkowska 81. Zapewniamy poufne traktowanie sprawy.

Doktor Klinger

Choroby weneryczne skórne i włosów

Leczenie lampą kwarcową
Andrzeja nr. 2
Tel. 32-28
Godziny przyjęć od 1.30-2.30 dla Pań od 6-8 dla Panów
W niedziele i święta od 10-12

Dr. Heller

Choroby skórne i weneryczne

ul. Nawrot 2
do 10 r. 1-2 i 5-8
Dla pań spec. od godz. 5-6 po poł. dla niezamoych
Ceny lecznic.

Dr. med. Szmertowski

Piotrkowska 17
Tel. 7-15.
Akuszerka i choroby kobiece.
Przyjm. od 3 — 5 i 7 — 8 pp.

Dr. med. Zygmunt Datyner

Urolog.
Choroby nerek, pęcherza i dróg moczowych.
Przyjmuje od 1-2 i od 6-8 w
Piramowicza 11 dawn. Olgińska).
Tel. 48-95.

Dr. Sołowiejczyk

Specjalista chorób skórnych i wenerycznych
Piotrkowska 99
Tel. 44-92
Przyjmuje od 11-4 p. p. i 8-9 wiecz. w niedziele i święta od 9-2 po poł.

Dr. med. M. GLAZER

ul. Zielona 6.
Telefon 45-49.
Chor. skórne i weneryczne
Przyjm. od 8-9,50 12-2 i od 7-8 w

Dr. med. M. Krakowski

Akuszer - Ginekolog
Nowo-Cegielniana Nr. 19 tel. 15-55.
Powrócił.

Dr. med. S. Neumarck

Choroby skórne i weneryczne.
MONIUSZKI 5
telef. 70-50.
Przyjmuje od 1-8 Panie od 3-4

Dr. med. Stupeł

Szkolna 12.
Choroby włosów, skórne, weneryczne i moczopielowe
Naświetlania lampą kwarcową i prom. Roentgena (ekzematy na wotwory złośliwe)
Przyjmuje od 12-5 i od 6-9 po poł.

Dr. med. I. LIPKOWICZ

ordynator gabinetów rentgenowskich.
Ambulatorjum Pol. Państw. ul. Kilińskiego 152. Tel. 16-82
dział rozpoznawczy (zdjęcia i prześwietlenia)
dział leczniczy (naświetlania rentg.) przyjmuje codz. od 9-3 po poł.

W PARYŻANCE

ul. Kraszewskiego
KRYNICA
ordynuje przez cały sezon
Dr. **MIKOŁAJ BORNSTEIN**

Dr. med. Roman Borstein

ordynuje
w Ciechocinku
WILLA ORMUZ.

Dr. med. S. Bogusławski

leczy — naturalną bezlekarstwową metodą Kregarstwa choroby: nerwowe i przemiany materji (artretyzm)
Godz. przyjęć od 5 do 8 wiecz. prócz niedziel i świąt.
Ul. Piotrkowska 85, III p. front.

Dr. B. DONCHIN

Specjalista chorób oczu
powrócił do Kraju
przyjmuje: poniedziałki, wtorki, środy i czwartki od 10-1 i od 4-7
ul. Moniuszki 1.
tel. 9-97.

Dr. med. Z. RAKOWSKI

specjalista chorób uszu, nosa, gardła i płuc.
KONSTANTYŃOWSKA 9, Tel. 27-81
Przyjmuje od 12-2 i 5-7

Dr. med. Ignacy Grynberg

choroby wewnętrzne
specj. choroby serca
przyjmuje od 5-6 p. p.
ul. Cegielniana 53.
Tel. 74-15.

Institut de Beauté

Anna Rydel
(Diplômée de l'Université de Beauté Paris)
Cegielniana 19, m. 8.
tel. 69-92.
Pielegnacja skóry i włosów. Specjalne masaże twarzy i ciała. Masaże odtłuuszczające. Usuwanie zmarszczek, broda wek, piegów, wągrów i wszelkich defektów cery. Usuwanie włosów elektrolizą Elektroterapia Solux.
Przyjm. od 10-ej do 8-ej wiecz.

Jakanie

oraz wszelkie inne zbroczenia mowy radykalnie usuwa Zaki. Lecz. dla jakalów.
S. Żytkiewicza, Warszawa, Chłodna 22.
Prospekty bezpłatnie w kancelarii od 4-5 pp.

IWONICZ

pensjonat „ZDROWIE”
ul. Goldwertówna, Skwerowa 3, I piętro, front, od 3-5 pp

Kino Spół. Prac. Państw. Sienkiewicza 40.

KINO w OGRODZIE
W razie niepogody — na sali!
Od wtorku 19 czerwca do poniedziałku 25 włącznie.

„Noc Poślubna”

Symfonia piękna, miłości i poświęcenia.
W rolach głównych:
LILI DAMITA,
Harry Liedtke i Paweł Richter.

ANONS: Następnym program „Dziedzictwo Krwi”

Wstrząsający dramat miłości i obowiązku — najbardziej palące zagadnienie dzisiejszego życia.

Początek w dni powszednie, soboty, niedziele i święta o g. 4 po poł

Miejski Kinematograf Oświatowy

Wodny Rynek (róg Rokicińskiej).
Tel. 1826 Dojazd tramwajami 18 i 10
Od wtorku, dn. 19-go do poniedziałku dn. 25 czerwca 1928 r w

POLONIA

RESTITUTA

1918-1920

W poczekalniach kina codziennie do godz. 22 audycje radiofoniczne.

„PRACA”

Tow. Szerz. Pracy Zawodowej wśród Kobiet żyd. w Łodzi.
Wólczańska 21. Tel. 67-15

Przyjmuje zapisy na:

1. Krawiectwo;
2. Szwalstwo;
3. Ręczne roboty;
4. Ondulacje i Manicure;
5. Maszynowy haft artystyczny

*Informacji udziela sekretariat od godz 9-1 r. i od 5-7 wiecz.

Do sprzedania

w Ozorkowie pańska rezydencja z zabudowaniami gospodarczymi, ogrodem owocowym, parkiem, oranżerjami i łąką. Wiadomość Scheibler, Ozorków. 5918-2

KIEROWNIK

Buchalterji i Korespondencji
piszący biegle na maszynie, au courant w sprawach podatkowych obejmie zajęcia w godzinach wieczorowych. Oferty sub „Kierownik”

Uzdrowisko dla dzieci i młodzieży

D-ra Rotlewiego

Otwock-Swider

telefon 24, willa własna.

LECZNICA

lekarzy specjalistów i gabinet dentystyczny przy Górnym Rynku Piotrkowska 294, tel. 22-89
przy przystanku (tramw. pabjanickich), przyjmuje chorych w chorobach wszystkich specjalności od 10 rano do 7-ej po poł. Szczepienie ospy analizy (mocz, kału, krwi, płocin etc.) operacje opatrunki.

Porada 3 złote. Wizyty na miejscu. Zabiegi i operacje od umowy. Kąpiele świetlne. Elektryzacja. Naświetlania lampą kwarcową Roentgena. Żeby szatyczne, korony złote platynowe i mosty
W niedziele i święta do godz 2 po poł

Nadszedł wielki transport
Pantofli sportowych
 zagranicznych i krajowych
 od 4.50 do 8 zł.

Skróchochy Sandałki
 własnego wyrobu

Pantofle
 domowe i podróżne

GABKI RECKIE
 dla fabryk litografji, sa-
 mochodów i do wszelkie-
 go innego użytku

S kórki
 zamszo-
 we do
 okien,
 mebli, sa-
 mochod-
 ów i t.p.

I. Tsakumaki
 POLECA
 7 Piotrkowska 7
 Ceny przystępne

PATENTOWANE KASY STALOBETONOWE SYSTEMU

„FORTIS“

produkuje wyłącznie:

„Fortis“

Warszawa, Towarowa 33.
 Tel. 257-31.

Przedstawiciel w Łodzi
JÓZEF LEŻON
 Przejazd 4. Tel. 2-23.

Katalogi i oferty na żądanie.

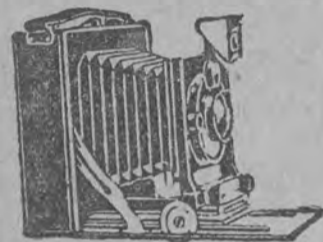
W celu spopularyzowania Papierów Państwowych i umożliwienia szerszym sferom wzięcia udziału w nabywaniu ich

Bank Handlowy w Łodzi

SPÓŁKA AKCYJNA
 Aleje Kościuszki 15,

nabywa dolarówki na rachunek osób trzecich za **minimalną wpłatą**, przyczem od chwili wpłacenia zadatku **prawo** do ewentualnej **wygranej całkowicie przechodzi na nabywcę**.

KREM
Calimi
 METAMORPHOSA
 Radykalnie usuwa piegł,
 wągrzy, zmarszczki i inne wady cery

FOTO i KINO - APARATY

oraz wszelkie przybory poleca **NA DOGODNYCH WARUNKACH**

J. Morgenstern, Łódź, Piotrkowska 47 (róg Zielonej) tel. 20-63.

!! Najlepsze baterje radjowe !!

NIEZWIĘKLA

TRWAŁOŚĆ

Wyprobowane zalety baterji:
 Wykonanie z najlepszych materiałów
 Powolny spadek napięcia
 Doskonała izolacja wewnętrzna
 Wielka pojemność

Niepowszednia zdolność regeneracji
 Mały opór wewnętrzny
 Czysta audycja
 Gwarantowana wytrzymałość
 Silny i trwały montaż

NIGDY NIE ZAWODZI!
 ŚWIECI
 NAJDŁUŻEJ!

FABRYKA ELEMENTÓW ELEKTRYCZNYCH
»ELEKTRON«

NADZWIĘCZAJNA CZYSTOŚĆ

Do nabycia we wszystkich pierwszorzędnych firmach !!

Ogłoszenie

Sąd Okręgowy w Łodzi w Wydziale Handlowym wyrokiem z dnia 21 czerwca 1928 r. postanowił: ogłosić upadłość handlującemu Janklowi Rozentelowi, chwilę otwarcia upadłości oznaczyć tymczasowo na dzień 31 maja 1928 r., zamianować Sędzią Komisarzem Sędziego Handlowego Ludwika Korala, zamianować kuratorem upadłości apl. adwok. Klingera, osadzić Jankła Rozentela w areszcie dla dłużników. Łódź, w czerwcu 1928 r.

Kurator upadłości
 apl. adwok. **Tadeusz Klinger**
 Łódź, ul. Piotrkowska 175.

Z mocy art. 476 K. H. wzywam, aby w dniu 5-go lipca rb. o godzinie 12-iej przed południem stawił się osobiście lub przez pełnomocników w Sądzie Okręgowym w Łodzi pokój nr. 57 wierzyciele upadłego celem wyboru kandydatów na Syndyka tymczasowego. Sędzia - Komisarz upadłości **Ludwik Korala**.

RIPOLIN uznany został w całym świecie za najpiękniejszą i najtrwalszą Farbę emalową do mebli, drzwi, okien, podłóg, waz, nien, samochodów i t.p.

RIPOLIN w różnych kolorach, gotowy do użytku dostać można w Składach Farb i Aptecznych.

Wystrzegać się naśladowictw !!!
 Główna Sprzedaż w Składach: **Kosel i S-ka** Łódź, Przejazd 8 i **Aleksander Miller i S-ka** Łódź, Przejazd Nr. 4 29,71

BANK SPÓŁDZIELCZY

Kupców i Przemysłowców w Łodzi,
 spółdz. z ogr. odp.

Piotrkowska nr. 41

złatwia wszelkie czynności w zakresie bankowości wchodzące na jaknajdogodniejszych warunkach, — jak również udziela zaliczki na inkasa.

Bank czynny od 9 — 2 po poł.

Dyrekcja Gimnazjum

M. HANSENÓWNY
 w Łodzi (ul. Piotrkowska 209)

podaje wiadomości, że egzaminy wstępne rozpoczyna się 11 czerwca.

Zapisy reżenic przyjmuje kancelarja gimnazjum codziennie od godz. 9-iej do 2-iej. 521-6

Koedukacyjna Szkoła dla Drogistów

Stow. Właśc. Składow Apteicznych Wojewód. Łódzkiego w Łodzi podaje do wiadomości, że **zapisy dla nowowstępujących słuchaczy (ek)** rozpoczęły się od 19 maja i trwać będą do 25 czerwca br.

Zgłoszenia przyjmuje Dyrekcja w lokalu Szkoły ul. **Piramowicza 1** w poniedziałki i środy od 7 i pół wiecz. do 9 wiecz. oraz codziennie u sekretarza p. **H. Rechtmana** ul. Piotrkowska 207.

Dyrektor **Inż. W. Dzieńkowski**

POLSKI PENSIJONAT

„Kurfürst“

BERLIN W. 15.
 Kurfürstendamm 205 I

Przy stacji kolei podziemnej „UHLANDSTRASSE“ w pobliżu dworca kol. „ZOOLOGISCHER GARTEN“

Blizszych informacji udziela się: w Łodzi, tel. 12-14—w Warszawie, tel. 238-06.

Pierwszorzędny dom

z wszelkim nowoczesnym komfortem (Ogród zimowy, centralne ogrzewanie, winda, woda bieżąca ciepła i zimna) w najdogodniejszym i najbardziej eleganckim punkcie Berlina.

Wykwintna kuchnia!

Na żądanie kuchnia dietetyczna według przepisów p.p. lekarzy.

Pokój z całkowitym utrzymaniem 10 mk., bez utrzymania 5 mk.

Telefon: **Bismark 15-44.**

Z prawami gimnazjów państwowych

Żeńskie gimnazjum T-wa „Kultura“
 Piotrkowska 85.

Czesne 25 złotych miesięcznie.

Urzednicy państwowi zwolnieni od opłat. Egzaminy przedwakacyjne od 21 czerwca r. b.

TU 60-34
 „POGOTOWIE ELEKTRYCZNE“
 POMOĆ PRZEZ CAŁĄ DOBĘ.
 POMOC NATYCHMIASTOWA

Uwaga!!

Nadszedł wielki transport różnych firm i wymiarów dla fabryk, mieszkań i biur i t.p. po cenach fabrycznych
POLECA
Skład elektrotechniczny J. HUPERT
 Łódź, Zawadzka 10, tel. 42-41.
 Stale na składzie wszelkie artykuły elektrotechniczne

Doktor

M. Rubinlicht

Wschodnia 23

Ordynuje przez sezon letni

w **Szczawnicy**

WILLA „Trzy Róże“

Kupiec o akademickim wykształceniu, właściciel realności, posiadający sklep na principalnej ulicy Krakowa oraz własne składy i telefon.

poszukuje poważnego zastępcy.
 Łaskawe zgłoszenia: Kraków 1. Skrytka pocztowa № 218 054

"Restechnika" Agencja Techniczno-Handlowa, Łódź, Cegielniana 47, Tel. 70-81 i 61-40

Wyłączne Reprezentacje i składy konsygnacyjne następujących firm: Maschinenfabrik Joseph Renger, Strasbourg, maszyny do wyrobu cewek papierowych, dla przemysłu pudełkarskiego i papierniczego. Maschinenfabrik Pet. Rob. Müller Söhne, Barmen, maszyny do wyrobu wstażek, lic, i t. p. Manufacture Alsacienne de Feutres a Tissus Industriels Joseph Müller, Reiningen, plusze i filce techniczne. Asbest- und Gummiwerke A. G. Alfred Calmon, Hamburg, Webschützenfabrik Gebrüder Schmeiing, Weseke, czółenka angielskie i kortowe Schw. Kratzenfabrik J. Scheller, obicia do gremli, i t. d. Treibriemenindustrie L. Sternlicht A. G. Wien, pasy transmisyjne skórzane z gwarancją do dwóch lat, na mokro wyciągane. Belting Manufactory Ltd. Manchester, pasy Balata, z sierści wielbłądziej i bawełniane, piktery i bicze tkackie. **Ceny ściśle fabryczne! Dostawa natychmiastowa! Hurt i Detal. Oferty z wzorami na każde żądanie!**

FARBA EMALJOWA „ALBALIN”
najlepsza do malowania podłóg
FARBA MINERALNA „SILEX”
do malowania frontów
FARBY DO CEMENTU I WAPNA „PREGLIT” DO IZOLOWANIA
przeciw wilgoci
poleca: wytwórnia farb i lakierów
KOSEL i S-ka
ul. Przejazd 8, filja ul. Piotrkowska 98.

Hallo! Hallo! Dzwonić tel. 53-30
Wystrzegać się nieudolnych naśladowców.
Nie oddawaj garderoby Twej do firm nietachowych!
„Pogodowie Krawieckie KIERSZA”, Żeromskiego nr. 91.
Odświeżamy
garnitur za zł. 3.
(z odebraniem i odesłaniem)
Pranie chemiczne farbrowanie
Suknia za zł. 2,80
(z odebraniem i odesłaniem) nicowanie, przeróbki reperatury sztucozne cerowanie.
Zakład czynny od 5 rano do 1 w nocy

Młody podręczny ślusarz
obeznany z obsługą szteperskich maszyn **poszukiwany.**
Zgłaszać się do firmy „Globus”, Piotrkowska 220 od 5-7 pp.

LOKALE
Biurove, handlowe oraz fabryczne
POSZUKUJE I POLECA
Biuro Agenturowe „POLRUCH”
Piotrkowska 38, tel. 41-01.

PRACOWNIA ORTOPEDYCZNA
istn. od 1886 r.
St. Lewiński, Łódź, Nawrot 38a
Specjalnymi bandażami usuwa się radykalnie największe i zastarzałe przepukliny brzucha, pępka, pachwiny u mężczyzn, kobiet i dzieci. — Powstrzymuje się wypadnięcie macicy u kobiet. Obsługa damska. — Pracownia wyrabia opaski przeciw obwisłości brzusznej, przeciw obniżeniu żołądka, na czas ciąży i po przebytym porożu, kooperacyjne i inne. — Patent. Bandaż „Elasta” przeciw żylakom, uruchołom i dla zreformowania zgrubiałej nogi. — Wkładki na płaskie stopy
Suspensorja 566-2

CENTRALNA LECZNICA ZĘBÓW
ul. Piotrkowska Nr. 86. Tel. 38-27 i 27-83
— Plombowanie zębów. —
Pracownia zębów sztucznych.
Porada bezpłatnie. Płata podług taksy.

Mieszkanie frontowe
3 pokoje z kuchnią
w samym centrum ul. Piotrkowskiej (obok ul. Narutowicza) zaraz do odstąpienia. Wiadomość telefon 50-91. 6109

Sprzedaz.
Meble stołowe i z sypialni sprzedam.
Wiadomość: Beer, Tylna 6 od 2 do 5 po poł. oprócz sobót i niedziel. 6095-2

Używane książki szkolne
kupuje i płaci najwyższe ceny.
Księgarnia
L. Kryszka, Pomorska 15.

Ogrodnik-rolnik
w średnim wieku z małą rodziną poszukiwany Targowa 2. Wiadomość u portjera. 6125-3

Dla lekarza
3 pokoje na 1 piętrze od frontu z **całkowitem urządzeniem 2 gabinetów i poczekalni** i narzędziami po zmarłym lekarzu wenerologu z długoletnią praktyką w najruchliwszym punkcie miasta do oddania. Warunki do omówienia. **Zawadzka nr. 1 m. 7 między 3 a 5.**

Gabinet Kosmetyki Lekarskiej
Cegielniana 6 m. 3, telefon 43-63.
Chor. skóry i włosów. Leczenie defektów cery, Specjalne masaże twarzy i ciała. Masaże odtłuszczające. Usuwanie włosów elektrolizą. **Lampa kwarcowa, Elektroterapia, Sollux.** Godz. przyjęć od 10-8.
Dla panów od 2-4.
Nowo utworzony dział chirurgji estetycznej i dział fizykalnej terapii pod kierownictwem chirurga D-ra Z. LEWINSONA w godz. przyj. od 12-2. 7591

OGŁOSZENIA DROBNE

Ogłoszenia drobne licza się po 10 groszy za wyraz. Pierwszy wyraz liczy się podwójnie. Najmniejsze ogłoszenie 50 groszy.

Ogłoszenia dla poszukujących pracy bez względu na ilość wyrazów kosztują 75 groszy, dla ofiarujących 1 zł. 50 groszy.

NAUKA I WYCHOWANIE

LEKJCJE MUZYKI
na skrzypcach, mandolinie i gitarze oraz teorii muzyki. Oplata niższa. Zielona 23, m. 24, III p. 3098-1

STUDENT
działa lekcji w zakresie 8 klas Gdańska 46-12. 55-3

KAŻDY POLAK
powinien pisać poprawnie (ortograficznie); uczyć się więc listownie polskiej pisowni. Kursy buchaltaryjne prof. Sekulowicza, Warszawa, Żółwia 42. Zadzajcie prospektów. 38-14

KUPNO I SPRZEDAŻ

PLAC
mały frontowy przy Górnym Rynku, ogrodzony, zaraz do sprzedania. Wiadomość Ruda-Pabjanicka, Piotrkowska 19 u właściciela. 6065-1

ROWER
do sprzedania, ostre koło. Przedzamiana 42, m. 55. 6120-1

MASZYNY DO SZYCIA
„Bürgera”. Warunki dogodne. Piotrkowska 82 w podwórzu. 6101-1

TANIO
sprzedam fotele klubowe, otomane, kozetkę, szafę, łóżko, lampę elektryczną, szafki nocne. Główna 55, m. 46 oficyjna prawa. 6115-1

OKAZJA
Do sprzedania nowe precyzyjne cyrkle Richtera XIV p. za 100 złotych. Oferty składać w admin sub „Okazja”. 309-2

DO SPRZEDANIA
kozy, bryczka, karoseria do samochodu półciężarowego, klepki dębowa na podłogi, okrągłaki olszowe, i drzewo budowlane, ulica Poprzeczna 11 przy Rzgowskiej, dojazd tramwajami 1 lub 11. 867-3

SAMOCOD „Ford”
typ. 1927/8 r. karetka, mało używana okazynie do sprzedania. Wiadomość: ul. Narutowicza 13, tel. 25-00, p. Ufnawska, fotografja. 6014-3

NA WYPŁATE!
Białe towary Purpur, Materacowe, Obrusy, Ręczniki, Koldry, Kapy, Firanki, Prześcieradła, Ściereczki, Zetiry, Chodniki, Podpinky, Wyzymaczki, Poleca Leon Rubaszkin, Kilińskiego 44. 456-4

LOKALE I MIESZKANIA

MIESZKANIA,
lokale, pokoje umeblowane poszukuje i poleca Biuro Agenturowe „Polruch” Piotrkowska 38, telefon 41-01. 03-4

ELEGANCKO
umebl. pokój w nowym domu do wynajęcia Piotrkowska 211, m. 7, od 9-11 i 3-5. 6002-5

POKÓJ
umeblowany z oddzielnym wejściem do sprzedania szafa, stół, obraz, firanka, noże, widelce, budzik, stolnica, deski. Wiadomości: Pomorska 75 m. 41. do godz. 12-ej. 843-2

PRZYJME
trzech uczni na mieszkanie, tamże do sprzedania szafa, stół, obraz, firanka, noże, widelce, budzik, stolnica, deski. Wiadomości: Pomorska 75 m. 41. do godz. 12-ej. 843-2

FOTOGRAFUJECIE SIĘ gdzie tanio i dobrze TYLKO

u „Zjednoczonych Fotografów”
Łódź, ul. Narutowicza 13. Telefon 25-00.

Geny konkurencyjne:

12 Fotografii	m. biust	Zł. 2
6 Pociżówek	retuszowanych	3
6 Fotografii	cała figura	10
1 Portret duży	cała figura	10

UWAGA:
Od p.p. Amatorów przyjmuje się wszelkie roboty fotograficzne.

Niepogoda nie robi różnicy w zdjęciach. Zakład czynny bez przerw od 9-ej do 7-ej wiecz. Agentów firma nasza nie wysyła.

SKLEP
z mieszkaniem i światłem w Rudzie Pabjanickiej, naprzeciw Głównej poczekalni, Piotrkowska 19, do wynajęcia u właściciela domu. 616-1

POKÓJ DUŻY
parterowy na ul. Piotrkowskiej zamienię na pokój z kuchnią w śródmieściu. Oferty pod „Zamiana”. 6114-1

POKÓJ UBELOWANY
dwukoński do wynajęcia. Piotrkowska 87, m. 10. 6108-1

MIESZKANIE
2, 3, 4 pokojowe frontowe w centrum (może być bez kuchni) ewentualnie 2 pokoje jako sublokator poszukuje doktor. Oferty sub. „Doktor W. W.” do administracji Głosu Polskiego. 6014-3

ODNAJME
w śródmieściu jednookoński pokój frontowy przy rodzinie, nieumeblowany, z meblującym wejściem. Łask. oferty sub „Helena” proszę składać do admin „Głosu”. 6036-3

POSZUKUJE
słonecznego obszernego pokoju z kuchnią w śródmieściu. Zgłoszenia do admin. „Głosu Polskiego” sub „Słoneczny”. 6055-2

ODNAJME
pokój umeblowany. Zgłaszać się Senatorska 14, 2 p. m. 12. 6051-2

ELEGANCKO
umeblowany pokój słoneczny w śródmieściu z meblującym wejściem do wynajęcia panu. Zgłoszenia do „Głosu” dia „M. G.” 622-

DONIESIENIA ROZM.

DYWANY
reperuje Tkalinia Sztuczna, Piotrkowska 92. 295-15

ZAKOPANE
— pensjonat „Radon” ulica Chałubińskiego, pod zarządem Berenbaumówny. Kuchnia wykwinna. Ceny niskie. 824-5

ZOPPOTY
Znane wyborowe obiady i kolacje na śmietankowym maśle poleca Wolmannowa, Nordstr. 19, i piętro. 6054-2

PENSJONAT „ZDRÓJ”
Neumarkowej i Lewitowej w Kazimierz nad Wisłą, Willa Tarławskiej. Specjalne ulgi dla wycieczkowców i szkół. 392-8

BEZINTERESOWNIE!
Czytelnikom „Głosu Polskiego”. Napisz imię, nazwisko — miesiąc urodzenia, otrzymasz darmo broszurę, określenie charakteru, zdolności, przeznaczenia. Poznasz kim jesteś, kim być możesz. Adresuj: Warszawa, Redakcja „Wiedza Tajemna”. Skrzynka pocztowa 571. Załączyć niniejsze ogłoszenie, znaczek pocztowy na przeżytkę. 5985-4

OSTERKI
do zyletek przyjmję do szlifowania systemem angielskim. Południowa 20, lewa ofic. I piętro, miesz 14. 6122-1

ZAGINAŁ WEKSEL
na sumę zł 50 (płatny 19-8-28 r. z wystawiania Szmula Karimińskiego na zlecenie R. Morgernstern, w wekslu bezpeznner, Piotrkowska 154. 614-1

REJESTRUCJE
polisy Towarzystwa „ROSJA”. Termin upływa 30 b. m. Formalności załatwia „Argus”, Zachodnia 56. 6112-1

:: GIEŁDA PRACY ::

POTRZEBNA
inteligentna iachowo wykwalifikowana instruktorka (izraelitka) artystycznej hałtu maszynowego. Oferty sub. „L. K.” 705-3

POTRZEBNA
zdolna drobniadżarka - Koszularka do pralni Południowa 17. 6052-5

PALACZ-MASZYNIS
do obsługi kotła i maszyny parowej może się zgłosić: ul. Zachodnia 56. 606-8

FIGURANTKA
o ładnej powierzchowności, wysokiego wzrostu potrzebna do działu konfekcyjnego L. Trajstman, Piotrkowska 81. 6121-1

DO HEKLOWANIA
panienki poszukuje pracownia, Piotrkowska 79, m. 7. 6117-1

DZIEWCZYNA
na posyłki potrzebna od zarazu. Piotrkowska 79, m. 7. 6116-1

POSZUKIWANE SA
uczenice do szycia i haftu. Oferty sub. S. B. w administracji „Głosu Polskiego”. 6125-7

POTRZEBNY
chłopiec do zakładu obrazów na pensję i prowizję. Główna 50, m. 37. 6097-1

POTRZEBNA
inteligentna biuralistka - maszynistka. Zgłoszenia z świadectwami 1-2 godz. „Vesta”, Piotrkowska 81. 6105-1

WDOWA
po doktorze medycyny z córką, wyjeżdże na letnie miesiące w charakterze towarzyski lub opiekunki kobiety zamężnej, lecz samotnej lub chorej. Oferty w administracji dia Doktorowej. 6106-1

MASZYNISTA
ślusarz-monter z kilkulatnią praktyką, poszukuje posady od zarazu. Zgłoszenia do Adm. „Głosu Polskiego” pod Zdobny, 6162-

SŁUŻĄCA
do wszystkiego, znająca się na kuchni potrzebna do dwójga osób. Karola 58, p. Sachs, od 2 do 4-ej. 6062-3

ZAGUB DOKUMENTY

ZGUBIONO
dowód osobisty, wydany przez Starostwo Grodzkie, na m. Łódź, na imię Temery Waksman. 6067-3

UWAGA!
Farbowanie włosów **HENNA** po zł. 18.
wykwintny manicure 75 gr.
włosiste paznokcie wycina się bez bólu w Gabinetie Kosmetycznym
Pauliny Zylinderowej
Al. Kościuszki 27. 744

OGÓLNA ZNIŻKA CEN! Artykuły letnie muszą być wyprzedane.

- 20 % zniżki na **PLASZCZE** dwustronne, gabardynowe, **PLASZCZE** płócienne panama, **BAJADERY** gabardynowe, **PALTA** fantazyjne, **PALTA** i **KURTKI** skórzane, oryginalne angielskie **TRENCH-COAT'y**, **BIELIZNĘ** dzienną i trykotową firm krajowych i zagranicznych oraz własnego wyrobu. **KRAWATY**, wybór fantazyjny
- 15 % zniżki na **UBRANIA** męskie, Sportowe Spacerowe, deseniowe, jedno i dwurzędne. Pełna gwarancja za dobry towar i krój.
- 10 % zniżki na **SUKNA, KANGARNY, GABARDYNY, BOSTONY, SZEWIOTY** znanej firmy **CARL JANKOWSKI i SYN W BIELSKU**
OBUWIE kolorowe i czarne firm krajowych i zagranicznych.

Henryk PFEFFER Piotrkowska 111. Kapelusze: Habig, Borsalino, H.D. i inne od zł. 15 do zł. 95.
Przy sprzedaży na weksle dolicza się tylko 5 %.

Teatr Rewji **CASINO** Teatr Rewji

Dziś premiera wielkiej rewji!

Pożegnalne występy pp. M. Korskiej, J. Macherskiej, Anny i Haliny Zabajkinych, J. Borońskiego, R. Gierasieńskiego, M. Halicza, Wł. Szczerbiec-Macherskiego oraz zespołu baletowego

Mów pan do lampy

Wielka rewja aktualna w 2 częściach, 16 obrazach, D-ra Pietraszka, W. Polaka, M. Domostawskiego i K. Toma.

W programie między innymi:

Panopticum łódzkie
Słowa W. Łaka. — Rysunki St. Dobrzyńskiego. — Dyrektor Bajda Komendant Strohman, Mecenasa Piotruszka Za-Kon, Pani Gnieźnińska z Austro-Daimlerów, Kazimierz Niedopoznański z Autoplajtklubu i inni

„Łódź na płótnie“
Słowa W. Łaka. Karykatury St. Dobrzyńskiego.

„Cymes i cures“
Sketch D-ra Pietraszka

„Kadysz“ — „Sojusz narodów“
Pożyczka amerykańska dla Łodzi
„Porzucona“
Sketch M. Domostawskiego.

Zapowiada p. **Jerzy Boroński.**

Orkiestra pod dyr. p. L. Kantora.

Dziś 3 przedstawienia o 6, 8 i 10-ej w.
Kasa czynna od 12—2 i od 5-ej.

KONCESJONOWANE BIURO TECHNICZNE

„PION“

SP. Z OGR. ODP.

Biuro ul. Prez. Narutowicza Nr. 39, telefon 71-93.
Magazyn „6-go Sierpnia” Nr. 100, telefon 86-28.
w Warszawie ul. Marjańska Nr. 11, telefon 283-65.

WYKONYWA: plany, kosztorysy, projekty kanalizacyjno-wo-
dociągowe.
WYKONANO: połączenia z kanałem miejskich w domach pp.
P. Borensteina i B. Salamowicza w Łodzi.

Dr. med.
J. Silberstrom
Zielona 11.
Choroby skórne i weneryczne.

Usuwanie szpeczących włosów elektrolizą. Leczenie Lampą Kwarcową
Przyjmuje od 4 do 8 p.p.
Niedziela od 9—1 dla niezamożnych
ceny lecznic.

Do akt. N 81-1928 r.

Obwieszczenie.
Komornik przy Sądzie Okręgowym w Łodzi, Józef Tomaszewski, zamieszkały w Łodzi, przy ul. Zachodniej 36, obwieszcza, że w dn. 27 czerwca 1928 r. od g. 10 r w Łodzi, przy ul. Piotrkowskiej pod Nr. 185 odbędzie się powtórna sprzedaż przez publiczną licytację ruchomości: składających się z maszyn należących do F. „Wykończalnia Pościej” oszacowanych na sumę zł. 5050.—
Łódź, d. 9.VI 28 r
Komornik:
Józef Tomaszewski.

Kriss - Kross

To dobrodziejstwo dla milionów kulturalnych mężczyzn.

Jest to aparat do golenia, ostrzenia brzytwy, cieszący się, dzięki genialnej konstrukcji, ogromnym powodzeniem w Ameryce, a ostatnio też w Europie.

Żadna tandeta!

Wykonanie solidne i dzięki nieograniczonej wytrzymałości tanio!

Generalne przedstawicielstwo na Polskę i Gdańsk
Adolf Boksteitner i S-ka
Sp. z o. o.
Łódź, Piotrkowska Nr. 149.
— Przedstawiciele, dla większych miast, poszukiwani. —

Perfumy, mydła toaletowe, wody kolońskie, pudry, wszelkie kosmetyki krajowe i zagraniczne poleca po cenach konkurencyjnych —
Perfumeria J. Drukera
ZAWADZKA 11. 408-4

Dr. Szumacher przyjmuje obecnie **Ogrodowa 26** Telefon 48-62.

Dr. med. Pikielny Choroby nerek pęcherza i dróg moczowych. Przyjmuje od 4—7 **Nawrot 8** Telefon 19-90

Dr. St. Bibergal Choroby skórne i weneryczne elektroterapia **Moniuszkill** tel. 6522, Przyjmuje od 8-10 rano i od 5-8 wiecz. W niedziele od 10-12. Panie od 5-6

Dr. ZAKOPANE Hotel-Pensjonat „Wierchy” Krupówki 52, komfortowo urządzone, poleca pokoje słoneczne. Kuchnia wykwinna. Ceny bardzo niskie.

SIARCZAN ZELAZA (zielony witrjol) **Kryształiczny** poleca tylko w ładunkach całowagonowych Dr. Romuald F. ROSSBERGER, Kraków, Lwowska 17.

Kursy Kierowców Samochodowych

W. WOYNA

Łódź, Piotrkowska Nr. 111, tel. 49-11.

Szkolne samochody o podwójnej kierownicy, ułatwiającej i przyspieszającej naukę (patent stosowany wszędzie zagranicą)

Kurs zostaje otwarty w poniedziałek 9 lipca 1928 roku.

Oplata za kurs normalny zł. 95.— w ratach tygodniowych po zł. 20.—
Zapisy przyjmowane są w lokalu szkolnym od 8 rano do 8 wiecz.

Togal

PRZY PODAGRZE REUMATYZMIE NERWOBÓLACH BÓLACH GŁOWY ISCHIASIE GRYPIE I ZAZIEBIENIACH

SPROBUJcie A PRZEKONACIE SIE
OKAZAŁY SIE TABLETKI TOGAL ŚRODKIEM ZBAWIENIEM

Co Wassermann widział w Ameryce?

(Wywiad ze znakomitym autorem „Dziecięcia Europy“)

Przedewszystkiem zaznaczam: nie napiszę książki o Ameryce. Może dwa lub trzy krótkie szkice; nic więcej. Wogóle, jeśli będzie mnie pan pytał o czysto literacki dorobek mej podróży, to będę miał mało do powiedzenia (ale pan mnie zna i wie, że dla mnie starczy i znalazłem tam jedną z głównych postaci mej nowej powieści, powieści prokuratorskiej, o której wspominałem panu przed wyjazdem. Nigdy nie wykończyłbym tej powieści tak, gdybym nie był w Ameryce... ale są to pytania, dotyczące spraw zawodowych. Stawiaj pan inne...

— Niech mi będzie wolno jeszcze przez minutę przy nich pozostać: czy pańskie książki cieszą się powodzeniem za oceanem? Czy przybył pan do Ameryki jako obcy, czy jako znany pisarz? Czy występował pan publicznie?

— Muszę wyznać panu bez fałszywej skromności: książki moje, które ukazały się w Ameryce, szczególnie „Wahnschaffe“, miały ogromne powodzenie. Niezliczoną ilość razy dokonywano ze mną wywiadów. We wszystkich sferach intelektualnych byłem znany. Wygłosiłem również dwa odczyty: jeden o „Humanizmie“ w uniwersytecie „Columbia“ w New Yorku, drugi w uniwersytecie w Chicago; obydwa w języku niemieckim.

— Miał pan wobec tego prawdopodobnie kontakt z młodymi intelektualistami, studentami uniwersytetu. Jakiego zdania są oni o intelektualnych Niemcach, o młodych intelektualistach niemieckich?

— Oczekuje się po nich bardzo wiele. Istnieje tam duże zainteresowanie i zaciekawienie, co z nas będzie. Niemcy uchodzą za naród największych nadziei. Ale wie się tam bardzo mało; a przedewszystkiem: wie się mało prawdy...

— Czy należy spodziewać się w przyszłości zrozumienia?

— Trudno przewidzieć. Rodzaj krytyki jest tam zupełnie inny, niż tu: prawie wyłącznie moralna i socjalna, prawie żadnej krytyki estetycznej, a już zupełnie żadnej z metafizycznego punktu widzenia sztuki... wogóle żadnego abstrakcyjnego, historycznego myślenia; jedynie myślenie widzenia, chciałbym powiedzieć myślenie osobistego doświadczenia.

— Co myślą tam o kryzysach socjalnych młodej Europy? O ruchach socjalnych i przegrupowaniach?

— Nie przypuszczam, aby mieli dla tych spraw wiele zrozumienia. Własne problemy są prawdopodobnie zbyt odmiennie. Wie pan przecież o olbrzymim nadmiarze dóbr Ameryki, który stoi w ostrym przeciwieństwie do ubóstwa Europy.

...oczywiście widziałem straszliwą, niewypowiedzianą nędzę. Długo błądziłem w ponurych dzielnicach nędzy New Yorku i Chicago... o nich będę pisał...

— ale z drugiej strony widziałem

humanitarne bohaterstwa rozmiarów. Taka postać, jak miss Adams w Chicago, która długoletnią twardą pracą organizacyjną przyciągnęła do siebie powoli najbardziej beznadziejne elementy chicagowskich parjasów, jest jedyną na świecie...

— Czy widział pan teatry murzyńskie i czy słyszał pan murzyńskie poezje?

— Oczywiście. Teatry ich są doskonałe. Nie muszę chyba zapewniać pana, że murzyni są świetnymi aktorami. Na ich scenach gra się z niesłychaną namietnością. Widziałem Leonorę Ulize, wybitną białą aktorkę w pewnej czarnej trupie. W kobiecie tej istnieje eksplozywna chęć wypowiedzenia się, która prawie przeraża. Jakgdyby wyrwała sobie ser-

ce... i gra wieczór po wieczorze w tej samej sztuce. Jest to prawie nie do pojęcia.

— A poezja?

— Słyszałem bardzo ładne, czyste i proste wiersze murzyńskie u swego przyjaciela, J. E. Spingarna, uduchowanego teoretyka literatury i krytyka, który wprowadził także w Ameryce mego „Wahnschaffe“, wypowiedziane

przez jednego z najświetniejszych aktorów murzyńskich. Oto spojrz pan na tego Spingarna. Obcuje on oczywiście z murzynami w najzwyczajniejszy sposób...

— A inni?

— Inni.. nie wiem. Niech mnie pan źle nie rozumie, gdy mu otwarcie powiem: to, co się tam nazywa „zapachem murzynów“, istnieje w rzeczywistości. Zauważa się to, gdy się przebywa w jednym pokoju z wieloma murzynami. Może to być przykre dla pewnych ludzi. Oczywiście jest przezstępem historycznym wyciąganie z tego ogólnych socjalnych lub politycznych konsekwencji. Ale murzyni mają wiele cech szczególnych, które drażnią nas wprost patologicznie. Czy naprzykład zdarzyło się już panu w życiu, aby ludzie wciąż w ciągu jednej minuty ciągle wkółko zapominali?! Obserwowałem to tuzin razy...

— Pan wie, że Weininger ocenił zapomnienie, jako określoną cechę etyczną?

— Nie jest to, bezwątpienia, cecha powściągliwa...

— A jak stoi sprawa z antysemityzmem?

— Niewiele się go okazuje. Ale mam wrażenie, że jest on bardzo silny w ukryciu...

— Jaka jest sytuacja opozycji towarzyskiej?

— „Pozwoliłem sobie raz na ironiczną uwagę. Wtedy powiedziano mi bardzo poważnie: „Na miły Bóg, niech pan tu nie będzie sarkastyczny...“

— ...a Mencken, Lewisohn, Sinclair Lewis?

— Wielkość szerokiego koła ich czytelników słucha ich jedynie z humorem. Ale niewielka mniejszość debatuje poważnie o tej ostrej krytyce towarzyskiej. I ta mniejszość wzrasta bezustannie, jak mi mówiono. Dziś jest ich może 10 tysięcy, w krótkim czasie będą ich setki tysięcy...

— Czy poznał pan wartościowych młodych literatów, którzy są u nas zupełnie nieznanymi?

— Tak. Nazwę panu Wescott'a i miss Cather. Powinien się pan nimi zainteresować.

— Czy był pan w Hollywood?

— Tak. Rozmawiałem tam z wieloma ludźmi. W czasie obiadu u Janniga poznałem także parę „vamps“, demonicznych kobiet filmowych. Nie może pan sobie zupełnie wyobrazić ich bez troski. Takiej bez troski wogóle niema w Europie...

— Co myśli pan obecnie, po swej podróży, o rosnącej amerykanizacji świata?

— Nie ulega dla mnie wątpliwości, że tworzy się tam i powstaje nowy, dobry, zdrowy typ ludzki. Nie rozwija on się duchowo. Ale do czasu, gdy rozwinię się cielesnie do pełnej dojrzałości, będzie miał także swoją własną, nową duszę.

Jest to najpiękniejsze poznanie, które przywozłem z tej amerykańskiej podróży...

Nawrót do realizmu

Regjonalistyczna powieść ks. Machaya. -- Nowa powieść Jerzego Kossowskiego

Imię ks. Ferdynanda Machaya pozostanie w dziejach Spisza i Orawy. I jako działacza i jako pisarza.

Pokolenie współczesne, które życie poniekąd odsuwa już od kierowania biegiem spraw naszych, podejmowało szereg prac, mierząc swe siły istotnie na zamiary. Wiedzione instynktem dziejowym rzuciło się na różnorodne dziedziny życia, które, zdawało się, były zupełnie oderwane od rzeczywistości, a których realizacja mogła się być dokonać jedynie w sferze marzeń. Oto się stało, że marzenia częściowo przynajmniej przyoblekiły się w rzeczywistość.

Ferdynand Machay należał do tych orawiaków, którzy się poczuli polakami, tęsknili do Polski, chcieli w jej ramach pracować. I dzisiaj, bodaj w utamku drobnym, pracują.

Gdy po przygotowaniach minął okres dziejowego przełomu, w którym Machay brał tak czynny udział, zaczął on pisać. Jego „Moja droga do Polski“, — dzieje walk o Spisz i Orawę, dzieje rozbudzenia polskości w tym zakątku naszym, — pozostanie piezapomnianym pomnikiem, nie tylko historycznym, ale i literackim, jako objaw rozbudzenia się ambicji ruchu literackiego wśród orawiaków. Przyszły historyk i badacz kultury ludowej nie będzie mógł przejść mimo twórczości Machaya.

Machay obdarował świeżo miłośników Spisza i Orawy szkicem powieściowym pt. „Honorowi Orawiaci“.

Ktoś cyniczny mógłby się uśmiechnąć zgrzyliwie z racji dopisku „Za zezwoleniem władzy duchowej“ i nieprzychylnie ustosunkować się do książki. Wyrządziłby tem wielką krzywdę i sobie i autorowi. Uzyskanie „imprimatur“ jest dowodem prostoliniowości duszy i autora i psychiki ludu orawskiego.

Ta prostoliniowość ujmująca i podbijająca czytelnika swoistość otoczenia głęboko muszą czytelnika ująć. Czynniki te muszą powodować realizm w podchodzeniu do sprawy. Stąd też realizm, wielkim jest i Machay. Ale realistami żywiołowi są i jego bohaterowie, jest lud orawski.

Realizm prostoliniowy jest właściwością ludzi typu pierwotnego, jest w wysokim stopniu objawem zdrowia. W złożach psychicznych naszego ludu drzemią wielkie wartości moralne i etyczne, drzemie siła vitalna, nie uznająca kompromisu w żmudzie i trudzie, rozwiązująca swe problemy z surowością oraz pełną jaskrawością.

Ale też i problemy, jakie rodzą się w tej atmosferze, noszą charakter żywiołu.

Tem „Honornych Orawiaków“ jest konflikt rodzinny pomiędzy arystokracją wioskową Białogórskimi a resztą wsi, niżej socjalnie od nich stojącą, usymbolizowaną w Hondrasie Ostrowskim i jego matce.

Mamy tu przekrój życia wsi. Troski, niedole, marzenia, aspiracje, zabawy, zwyczaje, trud codzienny, dostojęstwo świąteczne. Wszystko znalazło tu wyraz niewyszukany, szczerzy, otwarty, a dlatego też piękny i wartościowy. Niema tu wymyślnej sztuki, jest życie. Twarde, jakim ono jest w istocie.

Co zwiększa wartość szkicu powieściowego Machaya, to folklor, który wprowadził. Osoby jego przemawiają gwarą orawską, tak znamienicie dostrajając się do tła całej pracy. Dlatego też wartość jej jest podwójna.

„Honorowi Orawiaci“ zbliżają bardzo każdego czytelnika do osobliwego skrawka ziemi spisko-orawskiej, którą znamy tylko z dorywczych wycieczek turystycznych. A naprawdę warto wejść w bliższą z nimi styczność, bo się zyska wiele siły wewnętrznej, płynącej z prostego góralskiego ducha.

W ciągu stosunkowo krótkiego czasu, po kilku miesiącach, Jerzy Kossowski występuje z drugą książką. Tym razem z powieścią. Po „Zielonej Kadrze“ przedstawia czytającej publiczności „Kłamcę“.

Już sama „Zielona Kadra“ była właściwie szkicem powieściowym. Tło jej, ramy plastyka znalazły dalsze rozwinięcie w „Kłamcy“. Opowieść o życiu człowieka „bez dogmatu“. Andrzej Dżero zgubił swoją indywidualność. Zgubił cel życia, a może i charakter zagubił.

Hier. Wierz.

Parlament jugosłowiański

Gmach „Skupszczyzny“ w Belgradzie.

